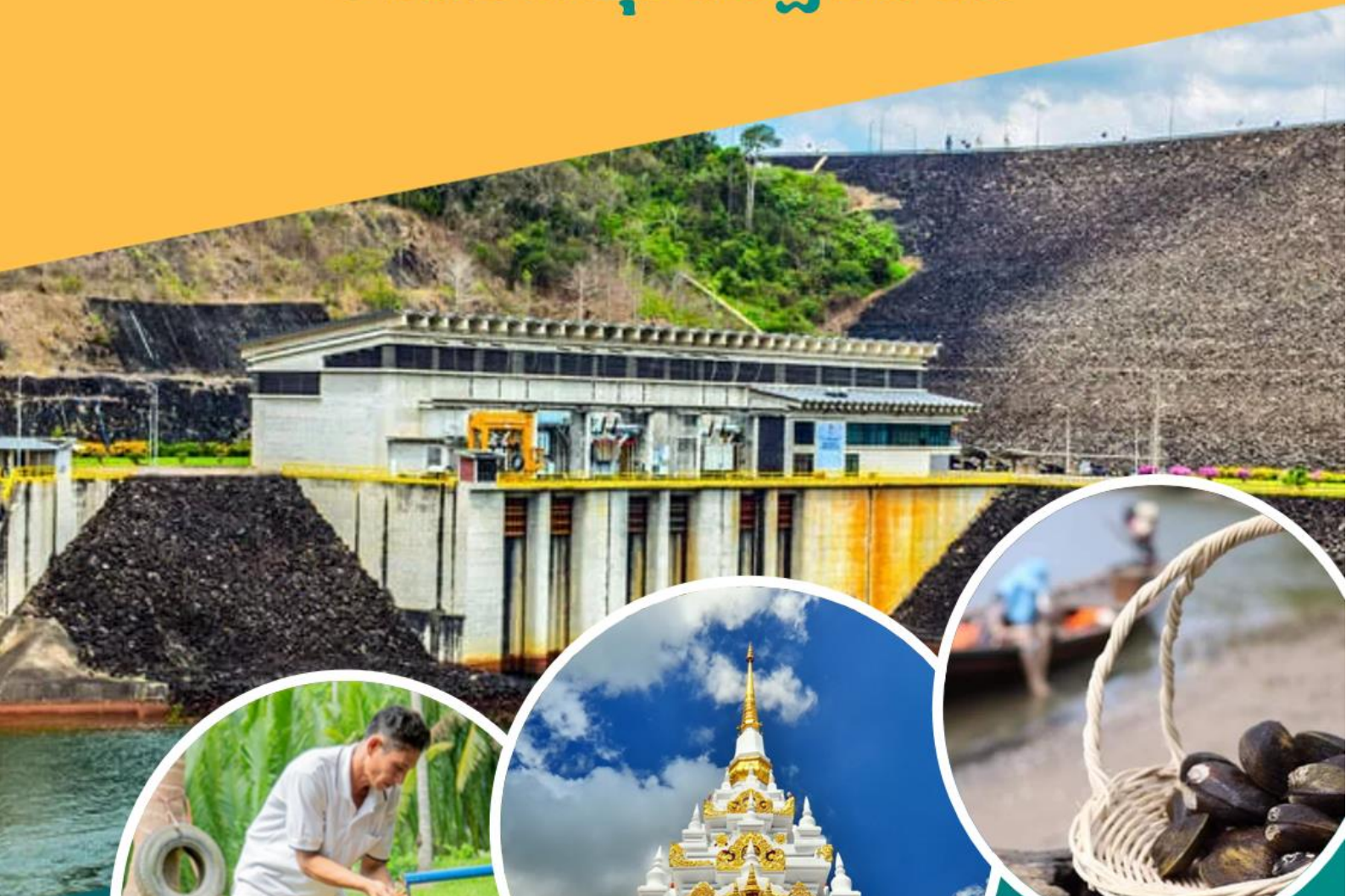

ฐานข้อมูล แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ตอนบนที่มีวัฒนธรรมและประเพณีที่ความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย โดยเป็นแหล่งรวมขององค์ความรู้ และพร้อมที่จะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้า ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษา และชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แก่บุตรหลานของตนดังนั้นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้สืบสาน อนุรักษ์ ตลอด เป็นฐานข้อมูลให้ผู้เรียน และผู้ที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้ เข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้สะดวก และเป็นประโยชน์จะได้ไม่สูญหายไปจากท้องถิ่น และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ค
บทนำ	1
บริบททั่วไปของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	2
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	
ประเภทของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	8
ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	10
ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	12
ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี	14
อำเภอท่าฉาง	23
อำเภอไชยา	28
อำเภอพุนพิน	38
อำเภอท่าชนะ	46
อำเภอเกาะสมุย	48
อำเภอวิภาวดี	52
อำเภอบ้านนาเดิม	54
อำเภอบ้านนาสาร	56
อำเภอเกาะพะงัน	59
อำเภอพนม	63
อำเภอกาญจนดิษฐ์	66
อำเภอบ้านตาขุน	70
อำเภอคีรีรัฐนิคม	73
อำเภอเคียนซา	75
อำเภอดอนสัก	79
อำเภอพระแสง	83
อำเภอเวียงสระ	85
บรรณานุกรม	86

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 : แผนที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5
ภาพที่ 2 : แผนผังแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	9
ภาพที่ 3 : ศาลาการเปรียญ (อดีตโรงเรียนธรรมรัตนศึกษา)	15
ภาพที่ 4 : คลองร้อยสาย	16
ภาพที่ 5 : สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าเขาท่าเพชร	17
ภาพที่ 6 : พระธาตุศรีสุราษฎร์	18
ภาพที่ 7 : สวนลุงสงค์	20
ภาพที่ 8 : สวท. สฎ.	21
ภาพที่ 9 : การสาธิตฝึกยิงเพื่อการเกษตร	22
ภาพที่ 10 : พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดมูลเหล็ก	24
ภาพที่ 11 : วิสาหกิจแปรรูปอาหารตำบลท่าเคย	25
ภาพที่ 12 : ศูนย์ผลิตยาแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลท่าฉาง	26
ภาพที่ 13 : กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนท่าฉาง	27
ภาพที่ 14 : สวนโมกขพลาหาลำ	29
ภาพที่ 15 : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติไชยา	30
ภาพที่ 16 : พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา	31
ภาพที่ 17 : วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร	32
ภาพที่ 18 : ไร่เค็มไชยา	33
ภาพที่ 19 : กลุ่มทอผ้าบ้านพุมเรียง	34
ภาพที่ 20 : วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์พันธุ์ข้าวหอมไชยา	35
ภาพที่ 21 : ธนาคารปุม้า บ้านพุมเรียง	36
ภาพที่ 22 : พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ชุมชนตามรอยท่านพระพุทธทาส	37
ภาพที่ 23 : พิพิธภัณฑ์ชาศักดิ์คำบรรพ์ธรณีวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	39
ภาพที่ 24 : กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ	40
ภาพที่ 25 : วัดเขาพระอานนท์	41
ภาพที่ 26 : วิสาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ด	42
ภาพที่ 27 : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมจักสานกระจูด บ้านห้วยลึก	43
ภาพที่ 28 : โรงเรียนสิขิวศุภาวิทย์	44
ภาพที่ 29 : กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์	45
ภาพที่ 30 : กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านท่ากระจาย	47

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 31 : หอวัฒนธรรมบ้านละไม	49
ภาพที่ 32 : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมคูสิตเทวา	50
ภาพที่ 33 : พิพิธภัณฑ์บ้านมะพร้าว	51
ภาพที่ 34 : อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง	53
ภาพที่ 35 : ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง	55
ภาพที่ 36 : อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็น	57
ภาพที่ 37 : สวนสละอาทิตย์	58
ภาพที่ 38 : วิสาหกิจชุมชนชาวสวนมะพร้าวเกาะพะงัน	60
ภาพที่ 39 : อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน	61
ภาพที่ 40 : ชุมชนบ้านโกลกราม	62
ภาพที่ 41 : อุทยานแห่งชาติเขานาในหลวง	64
ภาพที่ 42 : อุทยานแห่งชาติเขาสก	65
ภาพที่ 43 : พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง	67
ภาพที่ 44 : เส้นทางศึกษาธรรมชาติระบบนิเวศ	68
ภาพที่ 45 : สินมานะฟาร์มสเตย์	69
ภาพที่ 46 : เชื้อนรัชประภา	71
ภาพที่ 47 : ไร่กำนันลือ	72
ภาพที่ 48 : วัดถ้ำสิงขร	74
ภาพที่ 49 : เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง	76
ภาพที่ 50 : ศูนย์เรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ค่าย 514	77
ภาพที่ 51 : แหล่งท่องเที่ยววนวัดวิถีบ้านตลาดเคียนซา(วัดเพ็งประดิษฐาราม)	78
ภาพที่ 52 : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพืชสมุนไพรอำเภอดอนสัก	80
ภาพที่ 53 : พิพิธภัณฑ์วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์	81
ภาพที่ 54 : พิพิธภัณฑ์ปลาหิน	82
ภาพที่ 55 : มโนราห์ชาติรี พระแสงศิลป์	84
ภาพที่ 56 : ค่าย 357	86

บทนำ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย เป็นเมืองเก่าแก่ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีความสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ประเพณีมากที่สุดเมืองหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากสภาพภูมิศาสตร์ที่อุดมสมบูรณ์และชัยภูมิที่เหมาะสม ส่งผลให้สุราษฎร์ธานีมีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคบนเส้นทางแห่งการพัฒนาสู่ความเจริญรุ่งเรือง และมั่งคั่ง (สุกัญญา ไหมเครือแก้ว และคณะ. 2560 : 276-277)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสภาพภูมิศาสตร์ที่อิทธิพลต่อการดำรงชีวิต โดยมีดินแดนประวัติศาสตร์ที่ถือเป็นศูนย์กลาง อาณาจักรศรีวิชัย สะสมเอาอารยธรรม และสืบทอดกันมายาวนาน มีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ทั้งด้านศาสนา ประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรม มีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่หลากหลาย มีแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางทะเลชั้นนำระดับโลก มีความหลากหลายของทรัพยากรและวัฒนธรรม ทั้งทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติต่าง ๆ แหล่งโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของบ้านเมือง วัดวาอารามที่มีประวัติเก่าแก่ ก่อให้เกิดสังคม และเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายในด้านการประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมควบคู่กัน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2562 : 6)

ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และทุนทางวัฒนธรรม จึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ กระจายอยู่ทุกพื้นที่ จนเกิดการรวมกลุ่ม การสนับสนุน และผลักดันทั้งจากภาคเอกชน และภาครัฐ ก่อเกิด “แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่รวมเอา ภูมิปัญญาของผู้คนมารวมกันไว้ให้สามารถศึกษาและเที่ยวชม ในรูปแบบ “ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี” แบ่งจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ 8 ด้าน คือ 1) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม 2) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม 3) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแพทย์ไทย 4) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑสถาน, โบราณสถาน, โบราณคดี, ศาสนสถาน, สถาปัตยกรรม และศิลปกรรม เป็นต้น 6) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแหล่งท่องเที่ยว 7) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านชาติพันธุ์ 8) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรม เช่น การสื่อสารมวลชน เป็นต้น

จากการศึกษาและจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในรูปแบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น จึงทำให้ทราบถึงภูมิปัญญา วิถีชีวิต การอาศัยและปรับตัวเพื่อเอาตัวรอดจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

จนปรากฏชัดเจนในพื้นที่ต่าง ๆ จึงรวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลให้สามารถเลือกศึกษา เรียนรู้ และลงพื้นที่
สัมผัสประสบการณ์ให้กับเด็ก เยาวชน และผู้สนใจต่อไป

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บริบททั่วไปของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่ในฝั่งตะวันออกของภาคใต้ โดยมีสภาพภูมิประเทศที่หลากหลายทั้งที่ราบสูง ภูมิประเทศแบบภูเขา รวมทั้งที่ราบชายฝั่ง มีพื้นที่ครอบคลุมถึงในบริเวณอ่าวไทย ทั้งบริเวณที่เป็นทะเลและเป็นเกาะ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก โดยใช้พื้นที่ในการทำการเกษตรประมาณร้อยละ 45 ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพทางด้านปศุสัตว์ ประมง อุตสาหกรรม รวมทั้งมีการทำเหมืองแร่ (สัถยญา ไหมเครีอแก้ว และคณะ. 2560 : 276-277)

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ โดยมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 6 ของประเทศ และอันดับ 1 ของภาคใต้ โดยมีจังหวัดที่มีอาณาเขตติดกัน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร และอ่าวไทย

ทิศใต้ ติดกับ จังหวัดกระบี่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช

ทิศตะวันออก ติดกับ จังหวัดนครศรีธรรมราช และอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดกับ จังหวัดพังงา

(Thai Meteorological Center,ม.ป.ป.)

สภาพภูมิศาสตร์

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาประมาณร้อยละ 49 ของพื้นที่ทั้งหมด มีเทือกเขาสูงทอดยาวตามแนวเหนือใต้ ลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวก่อให้เกิดลุ่มน้ำน้อยใหญ่ รวม 14 ลุ่มน้ำ แม่น้ำลำคลองทุกสายไหลลงสู่อ่าวไทย ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังนี้

1. พื้นที่สูงจนกระทั่งภูเขาสลับซับซ้อน ได้แก่พื้นที่ในเขตอำเภอคีรีรัฐนิคม พระแสง ท่าฉาง ไชยา ท่าชนะ เวียงสระ ชัยบุรี และอำเภอวิภาวดี
2. พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมือง และพุนพิน
3. พื้นที่ราบสูงด้านตะวันออก ได้แก่ พื้นที่อำเภอดอนสัก กาญจนดิษฐ์ เวียงสระ และบ้านนาสาร
4. พื้นที่เกาะในอ่าวไทย ได้แก่ พื้นที่อำเภอเกาะสมุย เกาะพะงัน หมู่เกาะอ่างทอง และเกาะบริวาร รวม 42 เกาะ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี, ม.ป.ป.)

สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย รวมทั้งมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย จึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีช่วงฤดูฝนยาวนาน

มาก โดยกินระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนมกราคม (Thai Meteorological Center, ม.ป.ป.)

สภาพทรัพยากร

ทรัพยากรชีวภาพและนิเวศวิทยาบนบก

ทรัพยากรชีวภาพและนิเวศวิทยาบนบกที่สำคัญ ได้แก่ ป่าไม้และสัตว์ป่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 3,739,375 ไร่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 3,643,595 ไร่แบ่งเป็น

1. พื้นที่อุทยานแห่งชาติ 1,070,950 ไร่
2. พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 803,956 ไร่
3. พื้นที่เขตห้ามล่าพันธุ์สัตว์ป่า 21,481 ไร่
4. พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ 1,520,250 ไร่
5. พื้นที่ป่าเพื่อการเศรษฐกิจ 2,008,650 ไร่

ทั้งนี้ ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าที่คงสภาพอยู่จำนวน 1,191,125 ไร่

ทรัพยากรชีวภาพและนิเวศวิทยาในทะเล บริเวณนอกชายฝั่งทะเลของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแหล่งสัตว์ทะเลเศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิด เช่น กุ้ง หอย ปู ปลาหมึก และปลาต่าง ๆ นอกจากนี้ บริเวณชะวากทะเล (ส่วนล่างของปากแม่น้ำที่มีความกว้างมากจนมีลักษณะคล้ายอ่าว) อ่าวบ้านดอน เป็นแหล่งนิเวศวิทยาสัตว์ทะเลวัยอ่อนที่สำคัญ จำเป็นต้องอนุรักษ์เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจการประมง

แร่ธาตุ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเหมืองแร่ที่มีสัมปทาน มีแร่ธาตุที่สำคัญ คือ ยิปซัม โดโลไมต์ แอนไฮไดรต์ หินปูน ดินขาว และ บอลเคลย์

แหล่งน้ำ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีลุ่มน้ำใหญ่น้อยรวม 14 ลุ่มน้ำ แต่ละลุ่มน้ำมีแม่น้ำ และร่องน้ำหลายสาย ทุกสายล้วนลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำในสุราษฎร์ธานีตัดขวางคาบสมุทร ออกสู่ทะเลด้านตะวันออก ในอดีตอาศัยเครือข่ายแม่น้ำเดินทางติดต่อถึงกัน และติดต่อกับเมืองชายฝั่งแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำที่มีลักษณะทางอุทกวิทยาที่สำคัญของสุราษฎร์ธานี คือ แม่น้ำตาปีแม่ น้ำพุมดวง และแม่น้ำท่าทอง (ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสุราษฎร์ธานี ม.ป.ป., น. 4-5)

สภาพเศรษฐกิจ

เกษตรกรรม การประกอบอาชีพโดยส่วนมากจะประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ โดยใช้ที่ดินเพื่อทำการเพาะปลูกประมาณร้อยละ 45 ของพื้นที่ทั้งหมด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว เงาะทุเรียน และกาแฟ นอกจากนี้ ยังมีการเลี้ยงปศุสัตว์และการทำประมง โดยปศุสัตว์ที่นิยมเลี้ยงกันมาก เช่น โค กระบือ สุกร ไก่ แพะ โดยปศุสัตว์ที่มีมูลค่าผลผลิตมากที่สุด คือ โค สุกร ไก่ กระบือ และเป็ดตามลำดับ

อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากผลผลิตทางเกษตรกรรม เช่น อุตสาหกรรมปลาป่น อาหารทะเลแช่แข็ง อาหารทะเลกระป๋อง

น้ำมันปาล์มดิบ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับยางพารา ซึ่งในจังหวัดมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 730 โรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานีมากที่สุด นอกจากนี้ ยังมีการให้สัมปทานเหมืองแร่ โดยแร่ที่สำคัญในจังหวัด ได้แก่ ยิปซัม โดโลไมต์ แอนไฮไดรต์ หินปูน ดินขาว และบอลเคลย์ (วิกิพีเดีย, 2564)

สภาพสังคมและวัฒนธรรม

ร้อยละของประชากรที่นับถือศาสนา และจำนวนศาสนสถาน

ศาสนา	ร้อยละของประชากร	วัด	มัสยิด	โบสถ์	โบราณสถาน	โบราณวัตถุ
พุทธ	96.69	344 แห่ง				
อิสลาม	2.84		47 แห่ง			
คริสต์	0.47			71 แห่ง		
อื่น ๆ					191 แห่ง	2,586 ชิ้น

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี (2561)

ประชากรโดยส่วนใหญ่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 96.69 และมีวัดจำนวนมากถึง 344 แห่ง ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 2.84 และมีมัสยิด จำนวน 47 แห่ง ที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ๆ (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2561)

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความเจริญมาแต่อดีตกาล ทำให้มีประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปะ และวัฒนธรรมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ได้แก่

1. โบราณสถานและโบราณวัตถุ เช่น พระบรมธาตุไชยา อำเภอไชยา, วัดเขาศรีวิชัย และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไชยา อำเภอพุนพิน, วัดถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม, พระพุทธไสยาสน์วัดถ้ำคูหา อำเภอกาญจนดิษฐ์, พระธาตุศรี สุราษฎร์ อำเภอเมือง เป็นต้น
2. ศิลปหัตถกรรม เป็นเอกลักษณ์และรู้จักแพร่หลาย เช่น ผ้าไหมพุมเรียง หมวกพุมเรียง
3. ประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว จัดขึ้นในวันออกพรรษา (แรม 1 ค่ำ เดือน 11) การทอดผ้าป่าของจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะแตกต่างไปจากที่อื่น ๆ
4. มหรสพและการละเล่นพื้นบ้าน ได้แก่ มโนราห์ หนังตะลุง ลิเกป่า ชนควาย ชกมวย เป็นต้น (ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสุราษฎร์ธานี, ม.ป.ป., น. 13)

การเมืองการปกครอง

1. หน่วยการปกครอง

1.1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 19 อำเภอ 131 ตำบล 1,074 หมู่บ้าน มีรายชื่ออำเภอดังนี้

1.1.1 อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี

1.1.2 อำเภอกาญจนดิษฐ์

- 1.1.3 อำเภอคอนสัก
- 1.1.4 อำเภอเกาะสมุย
- 1.1.5 อำเภอเกาะพะงัน
- 1.1.6 อำเภอไชยา
- 1.1.7 อำเภอท่าชนะ
- 1.1.8 อำเภอคีรีรัฐนิคม
- 1.1.9 อำเภอบ้านตาขุน
- 1.1.10 อำเภอพนม
- 1.1.11 อำเภอท่าฉาง
- 1.1.12 อำเภอบ้านนาสาร
- 1.1.13 อำเภอบ้านนาเดิม
- 1.1.14 อำเภอเคียนซา
- 1.1.15 อำเภอเวียงสระ
- 1.1.16 อำเภอพระแสง
- 1.1.17 อำเภอพุนพิน
- 1.1.18 อำเภอชัยบุรี
- 1.1.19 อำเภอวิภาวดี

1.2 การปกครองท้องถิ่น มีหน่วยการปกครองท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

- 1.2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- 1.2.2 เทศบาล 40 แห่ง (เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 35 แห่ง)
- 1.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล 97 แห่ง

2. ประชากร (ปี 2563) จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีประชากรทั้งหมด 1,067,726 คน ประกอบด้วย ชาย 525,716 คน และหญิง 542,010 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี (สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี , 2564)

ภาพที่ 1 : แผนที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2559)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความหมายของแหล่งเรียนรู้

กรมสามัญศึกษา (2544, น. 6) ได้อธิบายความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข่าวสารข้อมูล สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.43) ได้อธิบายความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

ประเวศ วะสี (2543, น. 3) อ่างใน นิเทศ online (2554) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ เป็นแหล่งรวมวิชาการที่สังคมยอมรับ และถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าของประชาชนซึ่งถือว่าเป็นเครื่องหมายของความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ

ดารี บุญชู (2548, น. 27) อ่างใน นิเทศ online (2554) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสารความรู้ และประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่ในตัวบุคคล สถานที่ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ความหมายของภูมิปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) ได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญาไว้ว่า ภูมิปัญญาหมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสม

ประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ประมวล แต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญาไว้ว่า ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้อะไรหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน และในการตัวของผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญาไว้ว่า ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ ยังมีคำที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาหลากหลาย อาทิเช่น ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน ผู้ทรงคุณภูมิปัญญาไทย และ ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญา หมายถึง การเรียนรู้ในการเอาตัวรอดจากสภาพแวดล้อม โดยการอาศัยธรรมชาติ การปรับตัวเพื่อสร้างภูมิรู้ สัมผัสเป็นระยะเวลายาวนาน และเกิดการถ่ายทอดจากการดำเนินชีวิต ปรับตัวเพื่อเอาตัวรอดจากสภาพแวดล้อม และสภาพสังคมอยู่ตลอดเวลา

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 2) อ้างใน Aunpanya³⁴ ได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่า ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้อะไรหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน และในการตัวของผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ โดยแยกให้ความหมายของคำว่า “ภูมิปัญญา” ว่าหมายถึง พื้นความรู้ ความสามารถ และคำว่า “ท้องถิ่น” ว่าหมายถึง ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้น คำว่า “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” จึงหมายถึง พื้นความรู้ ความสามารถของท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์ (2542 : 2) อ้างใน Aunpanya³⁴ กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบทอดกันมานาน เป็นความจริงแท้ของชุมชน

เป็นศักยภาพที่จะใช้แก้ปัญหา จัดการปรับตน เรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข เป็นแก่นของชุมชนที่จรโลง ความเป็นชาติให้อยู่รอดจากทุกขภัยพิบัติทั้งปวง

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคนไทยในด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการสะสม เลือกรสร และพัฒนาปรับปรุงอย่างมีระเบียบแบบแผนและมีรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการถ่ายทอดกันมาในสังคม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันของผู้คนแต่ละยุคแต่ละสมัย

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง แหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นในทางวิทยาการ องค์ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ การปรับตัวเพื่อเอาตัวรอดจากสภาพแวดล้อม และทักษะที่อยู่ในตัวบุคคล เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตตามสภาพสังคม ที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ประเภทของของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเภทของแหล่งเรียนรู้

สุน อมรวิวัฒน์ (2544, น. 25) อ้างใน นิเทศ online จำแนกประเภทแหล่งการเรียนรู้ไว้ 4 ประเภท คือ

1. แหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลทั่วไป ที่อยู่ในท้องถิ่นซึ่งสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ เช่น ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ ช่างฝีมือ พ่อค้า นักธุรกิจ พนักงานบริษัท ข้าราชการ ภิษุสงฆ์ ศิลปิน นักกีฬา เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สถานที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน สถาบันทางศาสนา พิพิธภัณฑ์ สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้า ห้างร้าน บริษัท ธนาคาร โรงมหรสพ โรงงานอุตสาหกรรม ถนน สะพาน เขื่อน ฝายทดน้ำ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามบิน เป็นต้น

3. แหล่งการเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา ป่าไม้ พืช ดิน หิน แร่ ทะเล เกาะ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง น้ำตก ทุ่งนา สัตว์ป่า สัตว์น้ำ เป็นต้น

4. แหล่งการเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546, น. 8-9) อ้างใน นิเทศ online ได้จัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ ได้หลายแบบตามความสอดคล้องกับโรงเรียนแต่ละแห่งเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการใช้งาน

แบบที่ 1 จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้

1.1 แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ลำธาร กรวด หิน ดิน ทราย ชายทะเล

1.2 แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน หอสมุดประชาชน สถาบันทางการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือนที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ

1.3 บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งงานการประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์และผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ

แบบที่ 2 จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้

2.1 แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เดิมจะมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นหลัก คือ ครู อาจารย์ ห้องเรียน ห้องสมุด ต่อมาจะมีการพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปะ เป็นต้น ตลอดจนการใช้อาคารสถานที่บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน เป็นต้น

2.2 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคล ซึ่งอาจอยู่ในชุมชนใกล้เคียง โรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล วัด ตลาด หอสมุดประชาชน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ฟาร์ม สวนผัก สวนผลไม้

ประเภทของของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) อ้างใน Aunpanya34 แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 11 สาขา ดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
3. สาขาการแพทย์แผนไทย
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ
7. สาขาศิลปกรรม
8. สาขาการจัดการองค์กร
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม
10. สาขาศาสนาและประเพณี
11. สาขาการศึกษา

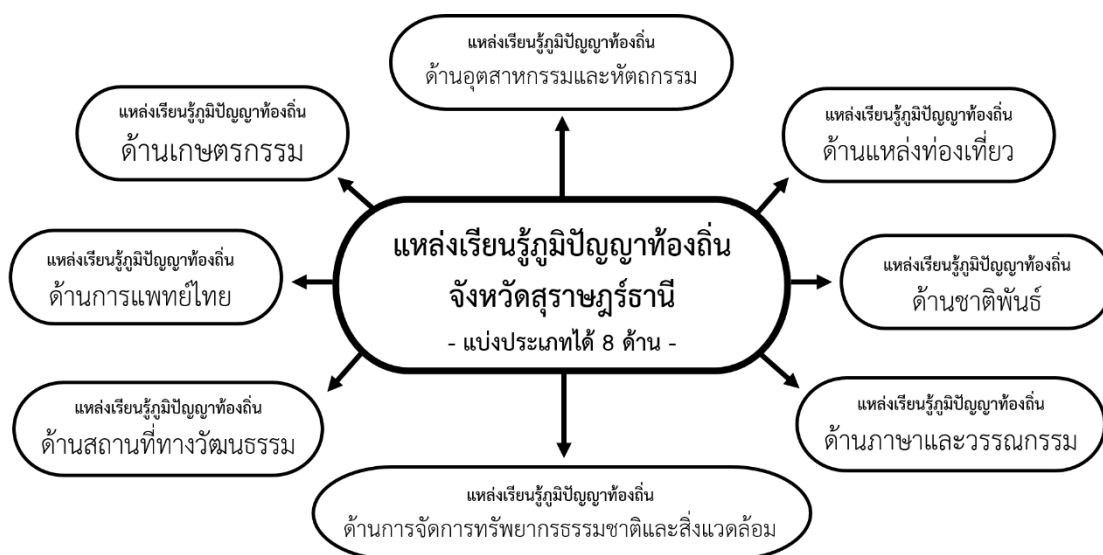
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535) อ้างใน Aunpanya34 แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. ภูมิปัญญาด้านการเกษตร
2. ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ
3. ภูมิปัญญาด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ
4. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน
5. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ
6. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
7. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

ดังนั้น จึงอาจแบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม
2. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
3. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแพทย์ไทย
4. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม
6. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแหล่งท่องเที่ยว
7. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านชาติพันธุ์
8. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรม

จากข้อมูลข้างต้นจึงแบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 8 ด้าน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 : แผนผังแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่มา : กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

นเรนทร์ คำมา (2548) อ้างใน Sonor aoy ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่รวบรวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกัน ทำให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลาน
3. เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนานและมีความสนใจที่จะเรียนรู้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย
4. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการที่ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในท้องถิ่น พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่นทั้งปัจจุบันและอนาคต

กิงแก้ว อารีรักษ์ (2548, น. 118) อ้างใน running man ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษา โดยใช้แหล่งเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย
2. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นจากแหล่งการเรียนรู้
3. กระตุ้นมุ่งเน้นลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น
4. เสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการสร้าง ความตระหนักเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและ ความแตกต่างของข้อมูล
5. แหล่งการเรียนรู้เสริมสร้างการพัฒนาการคิด เช่น การแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยกระบวนการวิจัยอิสระ
6. เปลี่ยนเจตคติของครูและผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหารายวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูล
8. เพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ คือ แหล่งเรียนรู้สามารถกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เป็นแหล่งที่รวบรวมขององค์ความรู้เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สร้างทักษะการแสวงหาโดยการสร้างความตระหนักเพื่อสร้างการพัฒนาการคิด ปฏิบัติ และสร้างความรู้ ด้วยตนเอง

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) อ้างใน Aunpanya34 กล่าวว่า คนไทยได้สร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของบ้านเมือง มีการดำรงชีวิตด้วยความสุขร่มเย็นอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ เพราะได้ใช้ภูมิปัญญาของตนมาตลอด ภูมิปัญญาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง
2. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
3. สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม
4. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน
5. ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2536, น. 3) อ้างใน Aunpanya34 ได้แบ่งความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 4 ประการ คือ

1. ความรู้และระบบความรู้ ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้าน มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่าชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียวไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างไร

2. การสั่งสมและการกระจายความรู้ ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสม และกระจาย ความรู้ ความรู้นั้น ไม่ได้ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมาบริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชน สั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่งสามารถสร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร

3. การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ ซับซ้อน ถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย

4. การสร้างสรรค์และปรับปรุง ระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยน ตลอดมา โดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้านเอง เรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้ และระบบความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์ (2537, น. 25-26) อ้างใน Aunpanya34 กล่าวถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า เป็นวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของสังคม เป็นสิ่งที่มีจุดหมาย เป็นวิถีสัญญา มีความหมาย และคุณค่าต่อการดำรงอยู่ร่วมกันที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนหมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ช่วยสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับธรรมชาติ แวดล้อม ทำให้ผู้คนดำรงตน และปรับเปลี่ยนได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง และผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอก และเป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบท ของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกำหนดท่าทีในการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านได้มากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญ คือ เป็นมรดกที่บรรพบุรุษในอดีตได้สั่งสมสร้างสรรค์ สืบทอดภูมิปัญญามาอย่างต่อเนื่อง สืบสานเรื่องราวอันทรงคุณค่ามากมาย ส่งผลให้คนในชาติเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และร่วมแรงร่วมใจสืบสานต่อ ๆ กันมาและต่อไปในอนาคต ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความสำคัญยิ่ง

ดังนั้น จึงอาจสรุปความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ว่า แหล่งรวบรวมความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำรงชีวิต และประสบการณ์ซึ่งได้สร้างความเป็นเอกลักษณ์สามารถปรับและประยุกต์ใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม และสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติ สามารถเชื่อมโยงให้สถานศึกษา และท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกัน ทำให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปลูกฝังให้รู้ และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่า และตระหนักถึงปัญหาในท้องถิ่น

ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเวศ วะสี (2536, น. 1) อ้างใน ดวงพร ปวงมาลา กล่าวว่า ท้องถิ่นมีแหล่งการเรียนรู้ และผู้รู้ด้านต่าง ๆ มากมาย มากกว่า ที่ครูสอนท่องหนังสือ ถ้าเปิดโรงเรียนสู่ท้องถิ่นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากครูในท้องถิ่น จะมีครูมากมายหลากหลายเป็นครูที่รู้จักจริงทำจริง จะทำให้การเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง การเรียนสนุกไม่น่าเบื่อ ที่สำคัญเป็นการปรับระบบที่มีคุณค่า เดิมการศึกษามองข้ามคุณค่าเหล่านี้ เมื่อผู้รู้ในท้องถิ่นเหล่านี้เป็นครูได้ จะเป็นการยกระดับคุณค่า ศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจของท้องถิ่นอย่างแรงเป็นการถักทอทางสังคม

เจเด็ด (Jedede 1995, น. 97-137) อ้างใน นิเทศ online (2554) ได้เสนอว่ารูปแบบของการเรียนรู้คู่ขนาน ระหว่างความรู้สากล แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา ส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีความจำระยะยาวของผู้เรียน ทำให้สนใจ ใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และสามารถนำความรู้ท้องถิ่นไปปรับประยุกต์สู่สากล

ซินเวลี และคอร์ซิงเลีย (Sinvely และ Corsinglia 2001 : 6-34) อ้างใน นิเทศ online (2554) กล่าวถึง กระบวนการผสมผสานความรู้ท้องถิ่นเข้ากับความรู้สากลในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นแกนหลักเสริมการเรียนรู้ทำให้เกิดการยอมรับ พุดคุยและรับฟังความเหมือนความต่างระหว่างวัฒนธรรม โครงสร้าง รูปแบบการคิดโดยที่วัฒนธรรมเดิมไม่จำเป็นต้องเปลี่ยน โครงสร้างตัวเองทั้งหมด ก่อนที่จะรับวัฒนธรรมใหม่เข้าไป

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ แบ่งได้ 7 ประการดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่
2. ผู้เรียนมีโอกาสตัดสินใจเลือกเรียนตามช่องทางที่สนใจ

ตรงกับความสามารถของตนเอง

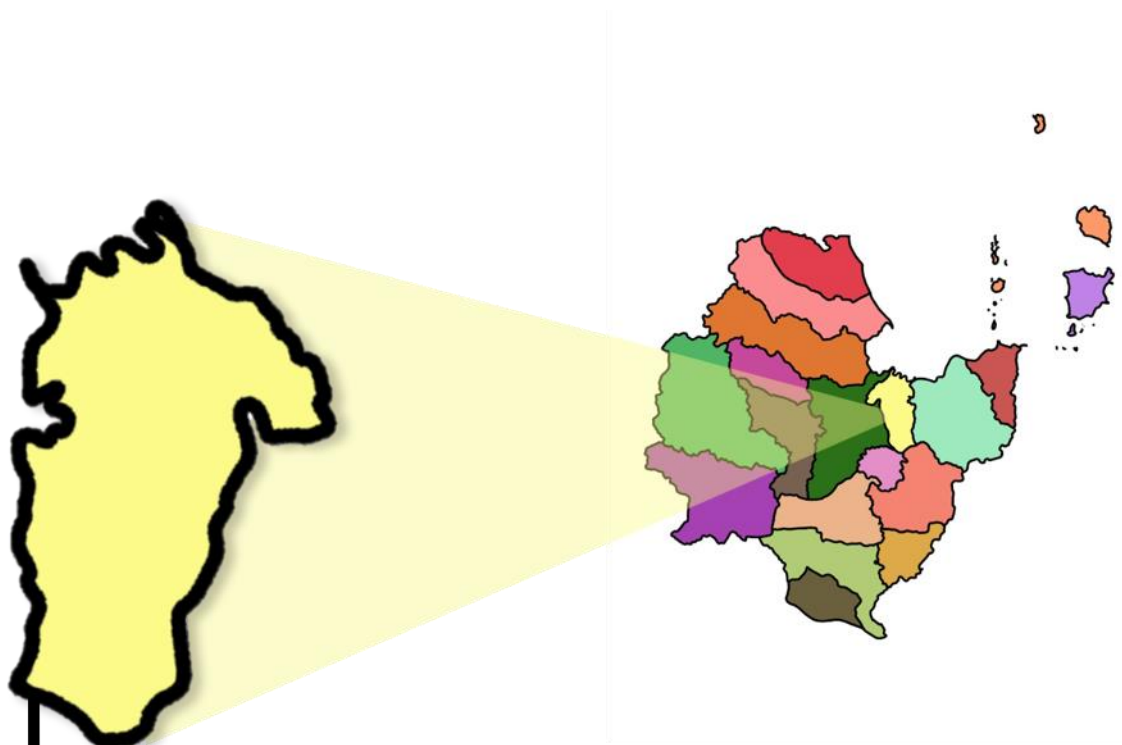
3. ทำให้กระบวนการเรียนรู้ง่ายขึ้น
4. ผู้เรียนมีอิสระในการเลือก
5. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในทุกเวลาทุก สถานที่

6. ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. ลดเวลาในการเรียนรู้และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้มากกว่าเดิมในเวลาเท่ากัน

ดังนั้น จึงอาจสรุปประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ว่าเป็นสถานที่ที่เข้าถึงแหล่งความรู้จากตัวบุคคล กลุ่มคน กลุ่มอาชีพ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น พัฒนาตนเองให้เป็นสถานที่ให้ความรู้แก่ผู้คน ชุมชน สังคม ทั้งยังสามารถผนวกเข้ากับสถานศึกษาเพื่อสร้างความใกล้ชิดกันระหว่างเยาวชนกับชุมชน ปลูกฝังความสำนึกรัก และความตระหนักในการเรียนรู้ในภูมิปัญญาของตนต่อไป

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี

อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านเกษตรกรรม

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ด้านภาษาและวรรณกรรม

ชื่อสถานที่ : วัดไทร

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

วัดไทร แหล่งรวบรวมงานศิลปะและสถาปัตยกรรมโบราณที่ทุกคนไม่ควรพลาดวัดไทร เป็นวัดเก่าแก่โบราณ ตั้งอยู่กลางเมืองสุราษฎร์ธานี สันนิษฐานว่าตั้งมานานตั้งแต่ยุคอาณาจักรศรีวิชัย ปัจจุบันนี้ไม่มีร่องรอยเหลือไว้อีกแล้วสิ่งที่น่าสนใจในบริเวณวัดมีอยู่หลายแห่ง ได้แก่

อุโบสถ สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2474 บริเวณหน้าบันมีรูปปั้นพระนารายณ์ทรงครุฑกับเหล่าเทวดา

ศาลาการเปรียญ สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นอาคารสองชั้นสร้างด้วยไม้ อดีตกเคยเป็นที่ตั้งของโรงเรียนธรรมรัตนศึกษา เก็บรวบรวมงานศิลปะโบราณ หนังสือโบราณ และภาพถ่ายเกี่ยวกับวัดไทรในอดีต

หอรบช้าง เป็นงานสถาปัตยกรรมที่มีความงดงาม ปัจจุบันยังมีความมั่นคง แข็งแรง

มณฑปพระพุทธรูป ประดับด้วยถ้วยชามจีนโบราณ

นอกจากนี้ยังมีอาคารโบราณอีกหลายหลังภายในบริเวณวัดที่ถูกสร้างขึ้นมาอย่างประณีตสวยงาม สะท้อนให้เห็นอัจฉริยะของสถาปนิกและคุณค่าของงานศิลปกรรมในอดีต

สถานที่ตั้ง : 196 ถนนหน้าเมือง ตำบลตลาด อำเภอเมือง สุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด X : 9.1452706 พิกัด Y : 99.3232244

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายสมชาย เตชะภิววัฒน์ ตำแหน่ง : ประธานชุมชนวัดไทร

ที่อยู่ : ชุมชนวัดไทร ถนนหน้าเมือง ตำบลตลาด อำเภอเมือง สุราษฎร์ธานี 84000

โทรศัพท์ : 08 2239 4695

ภาพที่ 3 : ศาลาการเปรียญ (อดีตโรงเรียนธรรมรัตนศึกษา)

ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์ (2560)

ชื่อสถานที่ : กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลบางไผ่ (คลองร้อยสาย)

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

วิถีชีวิตชุมชนในบางไผ่ "คลองร้อยสาย" ในบางแม่น้ำตาปี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดินแดนที่มีคลองเล็กคลองน้อยนับได้มากมาย จึงได้รับการขนานนามว่า "คลองร้อยสาย" ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ตำบล คือ ตำบลบางไผ่, ตำบลบางชนะ, ตำบลคลองฉนาก, ตำบลบางโพธิ์, ตำบลบางไทร และ ตำบลคลองน้อย ยังคงเอกลักษณ์และวิถีไทย ความเป็นชนบทที่แฝงอยู่กับความเจริญ เป็นพื้นที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง สามารถชมวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ประกอบอาชีพประมงและชาวสวน มีการสัญจรทั้งทางบกและทางน้ำด้วยการนั่งเรือหางยาว ชมวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและสัมผัสกับธรรมชาติสองฝั่งคลอง เลือกชมและเลือกซื้อสินค้าหัตถกรรม ชิมขนมพื้นบ้าน พร้อมนมัสการหลวงพ่อบ้านสุข ยามค่ำคืนจะได้ชมหิ่งห้อยนับล้านตัวที่ส่องแสงระยิบระยับ

สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ 1 ถนนในบาง ตำบลบางไผ่ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด X : 9.1486681 พิกัด Y : 99.3187438

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลบางไผ่

ชื่อ-นามสกุล : กำนันจรัญญา ศรีรักษ์

ตำแหน่ง : กำนันตำบลบางไผ่

ที่ตั้ง : 42 หมู่ 1 ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000

โทร : 0 7729 2903

โทรสาร : 0 7727 3073

โทรศัพท์ : 08 1607 4935

ภาพที่ 4 : คลองร้อยสาย

ที่มา : Amazing THAILAND (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

เมื่อปี พ.ศ. 2508 ได้มีการประกาศกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 กำหนดให้ป่าเขาท่าเพชร ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นป่าสงวนแห่งชาติ มีเนื้อที่ 2,906 ไร่ (4.65 ตารางกิโลเมตร) โดยมีพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของป่าไม้เขต สุราษฎร์ธานี และได้พิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสมเพื่อรักษาสภาพป่า ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อื่น ๆ และเหมาะสมต่อการพักผ่อนหย่อนใจ จึงได้จัดตั้งเป็น "วนอุทยานเขาท่าเพชร" เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปใช้สถานที่ได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 กรมป่าไม้ โดยกองอนุรักษ์สัตว์ป่าเดิม ได้ทำการสำรวจพื้นที่ วนอุทยานเขาท่าเพชร เห็นว่า เหมาะสมที่จะตั้งเป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติด้านป่าไม้และสัตว์ป่าแก่ประชาชนทั่วไป จึงได้ยกเลิก "วนอุทยานเขาท่าเพชร" จัดตั้งเป็น "ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าเขาท่าเพชร" เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2519 ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็น "สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร"

สถานที่ตั้ง : สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด X : 9.100838 พิกัด Y : 99.350608

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

หน่วยงาน : สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ที่อยู่ : ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000

โทร : 0 7728 8817-9

Email : thapech@hotmail.com

ภาพที่ 5 : สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ที่มา : สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : พระธาตุศรีสุราษฎร์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านศิลปกรรม

ประวัติความเป็นมา :

พระธาตุศรีสุราษฎร์ หรือ พระธาตุเขาท่าเพชร ตั้งอยู่บนเนินเขาท่าเพชร สร้างเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2500 ตามแบบศิลปะศรีวิชัยผสมศิลปะรัตนโกสินทร์ตอนต้น ลักษณะพระธาตุเป็นรูปทรงสูงตั้งอยู่บนฐานแปดเหลี่ยม ถือเป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ มีความเป็นสิริมงคลและทรงคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับชาวสุราษฎร์ธานี ในทุกปีมีการกำหนดจัดประเพณี “แห่ผ้าห่มพระธาตุศรีสุราษฎร์ แลธรรมชาติเขาท่าเพชร” เพื่อร่วมแสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ท่ามกลางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โอบล้อมด้วยป่าไม้นานาพันธุ์ กับบรรยากาศที่ร่มเย็นสดชื่น โดยอยู่ในความดูแลของสถานีพัฒนาและส่งเสริมอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

สถานที่ตั้ง : พระธาตุศรีสุราษฎร์ ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด X : 9.0996615 พิกัด Y : 99.3490843

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

หน่วยงาน : สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ที่อยู่ : ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000

โทร : 0 7728 8817-9, 0 7727 2058 โทรศัพท์ : 08 9872 9732

Email : thapech@hotmail.com

ภาพที่ 6 : พระธาตุศรีสุราษฎร์

ที่มา : ท่องเที่ยวสุราษฎร์ (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : สวนลุงสงค์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา :

“สวนลุงสงค์” เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำมันมะพร้าวบางใบไม้ ส่งเสริมการปลูกมะพร้าวแบบอินทรีย์ที่มีมาตรฐาน เพื่อนำผลผลิตมะพร้าวมาสร้างผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ผ่านการวิจัย พัฒนา พร้อมดึงเทคโนโลยีเข้ามาใช้ร่วมกับภูมิปัญญาดั้งเดิมผลิตน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นเป็นผลสำเร็จ นำมาสู่การแตกไลน์ผลิตเป็นเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์สุขภาพเกือบ 20 ชนิด โดยให้ความสำคัญกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล กระทั่งสามารถนำไปจำหน่ายบนเครื่องบินไทย ตลอดจนถึงในซูเปอร์มาร์เก็ตชั้นนำ นอกจากนี้ยังนำวัสดุเหลือใช้จากมะพร้าวมารังสรรค์เป็นชิ้นงานของใช้เครื่องประดับตกแต่ง เป็นการสร้างมูลค่า สร้างรายได้มิให้สูญเปล่า

ประวัติรางวัลและผลงาน

ปี 2559

- รางวัลผู้ประกอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดีเด่น กระทรวงวิทยาศาสตร์
- Culture star challenge ปี 2016กระทรวงอุตสาหกรรม ลำดับที่ 32 จากผู้ประกอบการ 400 ราย ทั่วประเทศและ เป็นน้ำมันมะพร้าวรายเดียวที่เข้ารอบ
- ผลิตภัณฑ์ OTOP 5 ดาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ของอำเภอและจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน 4 ผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมอุตสาหกรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปี 2560

- ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน เขตตรวจราชการที่ 6 สาขาเกษตรกรดีเด่น
- รางวัล เพชรนารายณ์ สาขาเกษตร จากสมาคมสื่อภูมิภาค จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ได้รับเลือกเป็นผู้ประกอบการของ Herbal city สุราษฎร์ธานี จากแพทย์แผนไทยสุราษฎร์ธานี

ปี 2561

- โล่ประกาศเกียรติคุณ “วิสาหกิจชุมชนคนในบาง” จากกระทรวงแรงงานโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (ปลายน้ำคือการท่องเที่ยว)
- OTOP ขึ้นเครื่องบินไทย จากกรมพัฒนาชุมชน
- เป็นเลขาฯ คลัสเตอร์ มะพร้าวจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ไทยเด่น 77 จังหวัด ผู้ประกอบการรายเดียว ของสุราษฎร์ธานี กรมส่งเสริมกระทรวงอุตสาหกรรม
- ผลิตภัณฑ์แผ่นเช็ดเครื่องสำอาง ได้รับเลือก โครงการ DBD small order จากกระทรวงพาณิชย์

- มาตรฐานแปลงมะพร้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) แปลงเดียวในอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- เป็นผู้ผลิตสินค้ากลุ่มมะพร้าวร่วมกับแบรนด์ Cenvarree Spa ในเครือโรงแรมเซนทารา แกรนด์ ทั่วโลก
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน 8 ผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมอุตสาหกรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- วิทยากรชุมชนประจำศูนย์เรียนรู้ และวิทยากรรับเชิญให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ปี 2562

- ได้รับคัดเลือกให้เป็นสุดยอด OTOP ผลิตภัณฑ์เด่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเภทอาหาร ประจำปี 2562

- ได้รับเลือก ให้เป็นผลิตภัณฑ์จำหน่ายขึ้นสายการบิน บางกอก แอร์เวย์
- เลขฯ สมาคมการท่องเที่ยววิถีชุมชน สุราษฎร์ธานี
- เกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำสวน ระดับอำเภอและจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- สุดยอดผู้ประกอบการ SME จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- COCONUT ACADEMY สุราษฎร์ธานี

สถานที่ตั้ง : สวนลุงสงค์ เลขที่ 109 หมู่ที่ 9 ตำบลบางใบไม้ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด X : 9.154101 พิกัด Y : 99.2953883

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายศุภชาติ ศรีเทพ

ที่อยู่ : เลขที่ 109 หมู่ที่ 9 ตำบลบางใบไม้ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000

โทร : 08 1396 5077, 08 1589 8635

Email : maprowthai@gmail.com

Face Book : พรวัวไทย Prow Thai

เว็บไซต์ : prowthai.com

ภาพที่ 7 : ศูนย์การเรียนรู้การทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นบริสุทธิ์ “สวนลุงสงค์”

ที่มา : นายสองสามแก้ว (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านภาษาและวรรณกรรม (การสื่อสารมวลชน)

ประวัติความเป็นมา :

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี เปิดดำเนินการส่งกระจายเสียงในภูมิภาคเป็นแห่งแรกของกรมประชาสัมพันธ์ เมื่อ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 ณ ที่ทำการประชาสัมพันธ์ภาคจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีชื่อเรียกว่า "สถานีวิทยุ กระจายเสียงประชาสัมพันธ์ภาคใต้" ตั้งอยู่บริเวณเดียวกับประชาสัมพันธ์ภาคจังหวัดสุราษฎร์ธานี ถ่ายทอดข่าวสารจากภาครัฐไปยังประชาชนผ่านเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2503 มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เปลี่ยนชื่อหน่วยงานจากประชาสัมพันธ์ภาคจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์เขต (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2505 มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเปลี่ยนชื่อสำนักงานประชาสัมพันธ์เขต (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) เป็นกองประชาสัมพันธ์เขต สุราษฎร์ธานี อยู่ในสังกัดส่วนการวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ จึงมีการเปลี่ยนชื่อเป็นสถานีวิทยุ กระจายเสียงกองประชาสัมพันธ์เขตสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2507 ย้ายสถานีเครื่องส่งไปก่อสร้างอาคารใหม่ (เป็นที่ตั้งในปัจจุบัน) จนถึงปี พ.ศ.2530 เปลี่ยนชื่อเป็น "สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี" เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

สถานที่ตั้ง : สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี ถนนสุราษฎร์-นาสาร ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด X : 9.092165 พิกัด Y : 99.348631

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

หน่วยงาน : สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ชั้น ๒)

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 1 ถนนสุราษฎร์-นาสาร ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

โทร : 0 7735 5120

โทรสาร : 0 7735 5120

Email : fm8975sss@gmail.com

Face Book : สวท. สุราษฎร์ธานี

เว็บไซต์ : radiosuratthani.prd.go.th

ภาพที่ 8 : สวท. สฎ.

ที่มา : สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี (2563)

ชื่อสถานที่ : ชุมชนคลองน้อย ตำบลคลองน้อย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ประวัติความเป็นมา :

ชุมชนคลองน้อย เป็นชุมชนที่ใช้ชีวิตริมสองฝั่งคลอง แบบดั้งเดิม คนภายนอกชุมชนเรียกคนย่านนี้ว่า “คนในบาง” มีวิถีเหมือนที่น้องผองชาวสำราญ (สวนผสมผสาน) ชาวบ้านตำบลคลองน้อย มีทั้งคนพื้นเพดั้งเดิมและคนที่อพยพถิ่นฐานมาจากที่อื่น เช่น เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ซึ่งภาษาพูดมีทั้งภาษากลาง และภาษาท้องถิ่นของภาคใต้ ก่อให้เกิดความหลากหลายของภูมิปัญญาในชุมชน

กิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น กิจกรรมล่องเรือสัมผัสวิถีชีวิตของชาวคลองน้อย, ชมการต่อเรือของชุมชนตำบลคลองน้อย, ชมศูนย์สาธิตการฝึกเลี้ยงเพื่อการเกษตร, เรียนรู้ประโยชน์ของต้นจาก ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก, ชมปลาเสือพ่นน้ำอันน่ามหัศจรรย์ และการอนุรักษ์ปลาเสือ, ทำคั้นเบ็ดตกกุ้ง, ร่วมปลูกต้นจากและต้นลำพู เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมอื่น ๆ ตามฤดูกาล

สถานที่ตั้ง : ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด X : - พิกัด Y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : คุณสุมาต อิ่มทรมณี

ตำแหน่ง : ประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลคลองน้อย

ที่อยู่ : เลขที่ 77/1 ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000

โทรศัพท์ : 08 9728 2810, 08 2411 6357

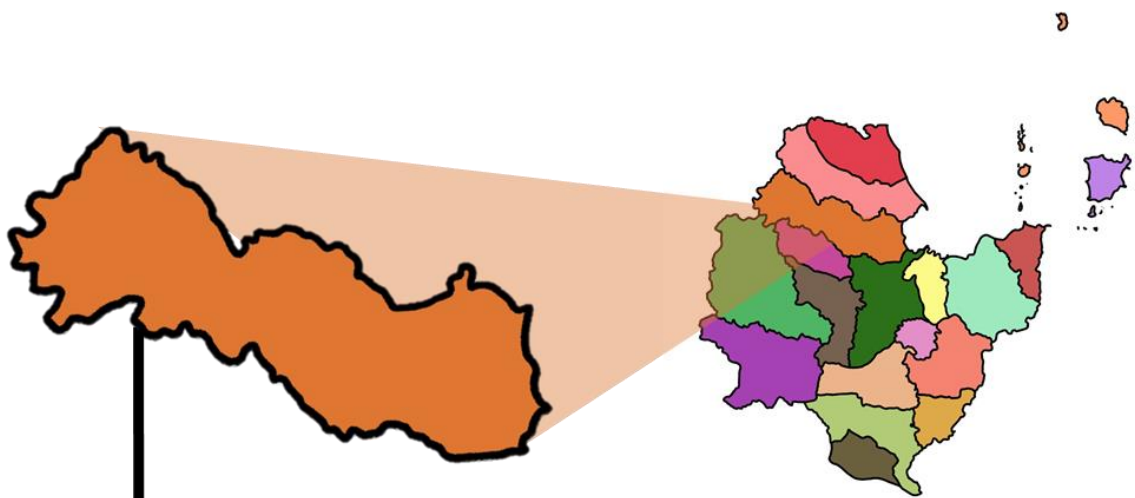

ภาพที่ 9 : การสาธิตการฝึกเลี้ยงเพื่อการเกษตร

ที่มา : ชิลไปไหน (ม.ป.ป.)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอท่าฉาง

อำเภอท่าฉาง

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการแพทย์ไทย

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อสถานที่ : พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดมูลเหล็ก

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดมูลเหล็ก ตั้งอยู่ในวัดมูลเหล็ก ตำบลท่าฉาง อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2518 โดยพระครูสุกิตติธรรมคุณ เจ้าอาวาสวัดมูลเหล็ก เก็บสะสมสิ่งของที่ได้รับตกทอดมาจากอดีตเจ้าอาวาส เก็บสะสมด้วยตนเองและมีส่วนหนึ่งผู้มีจิตศรัทธาได้มาบริจาค สิ่งของเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ระยะเวลาแรกใช้กุฏิเจ้าอาวาสวัดมูลเหล็กเป็นพิพิธภัณฑ์ชั่วคราว แสดงสิ่งของเกี่ยวกับตู้โบราณ พระพุทธรูป ภาตทองเหลือง และเครื่องถ้วยชาม เป็นต้น

การจัดแสดงภายในอาคารพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดมูลเหล็ก จัดแสดงตู้โบราณ พระพุทธรูป ภาตทองเหลือง เครื่องแก้ว เครื่องถ้วยชาม ผ้าทอลายโบราณ และเครื่องมือในการประกอบอาชีพ

สถานที่ตั้ง : วัดมูลเหล็ก ถนนสุราษฎร์-พุนพิน ตำบลท่าฉาง อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.2574874 พิกัด y : 99.1880221

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายนิรติ นาคชาติรี

ชื่อหน่วยงาน : สภาวัฒนธรรมตำบลท่าฉาง

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 1 ตำบลท่าฉาง อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84150

โทรศัพท์ : 08 7266 8052

ภาพที่ 10 : พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดมูลเหล็ก

ที่มา : ฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : วิสาหกิจแปรรูปอาหาร ตำบลท่าเคย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปตำบลท่าเคย เป็นแหล่งผลิตกะปิที่สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นวิถีชาวบ้าน ที่สำคัญหลัก ๆ คือการทำกะปิ โดยในพื้นที่แห่งนี้นิยมทำกะปิขัตน้ำ ซึ่งเป็นวิถีของชุมชน มีภูมิปัญญาโดดเด่นด้านการผลิตกะปิ หรือที่เรียกว่าเคยขัตน้ำเป็นการนำกะปิ (เคย) โดยนำเคยมาอัดแน่นในโหล ปิดทับด้วยใบไม้แล้วใช้ไม้ไผ่เหลาบาง ขัดปิดทับด้านบน หมักทิ้งไว้ประมาณ 3-6 เดือน จะมีน้ำขึ้นมาด้านบน เรียกน้ำเคย มีรสชาติคล้ายน้ำปลา สามารถนำไปปรุงอาหารได้ เป็นอัตลักษณ์ของตำบลท่าเคย

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปตำบลท่าเคย มีการรวมกลุ่มชาวบ้านที่ทำกะปิ ปัจจุบันมีสมาชิก 51 ราย ซึ่งการทำกะปิเคยหรือเคยขัตน้ำ ได้ทำกันมาหลายชั่วอายุคน นับย้อนไปกว่า 200 ปี เป็นกะปิที่มีลักษณะมีจุดเด่นเป็นกุ้งที่ได้มาจากปากน้ำท่าเคย กุ้งตัวโต เนื้อเหนียวแน่น ทำกะปิแล้วกะปิจะหอมอร่อย เหมาะที่จะเอามาปรุงอาหาร ทำเป็นแกง หรือทำน้ำพริก พื้นที่นี้จะนำกะปิไปใส่ในโองปิดด้วยใบตาลแล้วขัดด้วยไม้ไผ่ ทิ้งไว้นาน ยิ่งนานยิ่งอร่อย ส่วนจะกักน้ำไว้ 5 - 6 เดือน จึงนำมาจำหน่าย เมื่อน้ำในเนื้อกะปิขึ้นมาอยู่ในปากโองหมดแล้ว จากนั้นก็จะคว่ำโองเอาน้ำออก น้ำนั้นคือน้ำเคยเป็นน้ำเคยที่อร่อยเพื่อนำไปปรุงอาหาร และทางวิสาหกิจอยากจะทำอนุรักษ์กะปิท่าเคยไว้ เพื่อจะเป็นอาชีพของชาวบ้านในละแวกนี้ไว้สู่รุ่นต่อไป

สถานที่ตั้ง : 127 หมู่ที่ 3 ตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นางวันจรรย์ สุวรรณรัตน์

ตำแหน่ง : ประธานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปตำบลท่าเคย

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 3 ตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 7462 2561

ภาพที่ 11 : วิสาหกิจแปรรูปอาหารตำบลท่าเคย

ที่มา : สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2564)

ชื่อสถานที่ : ศูนย์ผลิตยาแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลท่าฉาง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านการแพทย์ไทย

ประวัติความเป็นมา :

ศูนย์ผลิตยาแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลท่าฉางได้รับมอบหมายให้เป็นแหล่งผลิตยาสมุนไพรและจัดหาสมุนไพร เพื่อจำหน่ายให้แก่โรงพยาบาลรัฐทุกแห่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานที่ตั้ง : เลขที่ 341 หมู่ที่ 1 ตำบลท่าฉาง อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.258236 พิกัด y : 99.1858923

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

หน่วยงาน : ศูนย์ผลิตยาแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลท่าฉาง

ที่ตั้ง : เลขที่ 341 ม.1 ตำบลท่าฉาง อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7738 9111

ภาพที่ 12 : ศูนย์ผลิตยาแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลท่าฉาง

ที่มา : ศูนย์ผลิตยาแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลท่าฉาง (2565)

ชื่อสถานที่ : กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนท่าฉาง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ประวัติความเป็นมา :

ท่าฉาง สันนิษฐานว่าสมัยก่อนท้องที่แถบนี้ราษฎรต้องเสีย “ส่วย” หรือ “อากร” เพื่อให้รัฐนำไปช่วยเหลือทำนุบำรุงบ้านเมืองและป้องกันประเทศชาติ ด้วยการส่งข้าวเปลือกให้รัฐจำนวนมาก จึงมีการสร้างที่เก็บรักษาข้าวเปลือกเป็นแหล่งกลางในการรับส่วยหรืออากร เรียกว่า “คุก” หรือ “ฉาง” ขึ้นบริเวณริมคลองเพื่อรับข้าวจากราษฎร ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยการขนส่งทางเรือ และเพื่อความสะดวกในการลำเลียงข้าวไปยังเมืองต่างๆ จึงต้องมีท่าเทียบเรือ สำหรับข้าวจากฉาง เพื่อส่งเป็นการส่งส่วยหรืออากรตามกล่าวมาแล้ว ราษฎรจึงมักเรียกรวมกันว่า “ท่าฉาง” และเรียกต่อๆ กันมาจนถึงทุกวันนี้

การจัดการทรัพยากรของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ป่าชายเลนอุดมสมบูรณ์ ชมวิวทางทะเลที่สวยงาม แหล่งเพาะพันธุ์ปู ฟาร์มหอยแครง แหล่งกึ่งกุลาดำ แหล่งน้ำประจําปี ประเพณีแข่งเรือแข่งเก็บน้ำ 300 ไร่ บ่อน้ำแร่ร้อนธรรมชาติ ลานหินโลกพระจันทร์ ไม้ฝาดพันปี หอคอยชมนก วัดโบราณแห่งอาณาจักรศรีวิชัย อนุสรณ์พ่อท่านแบน ทุ่งนา ทุ่งตาลโตนต มะพร้าว หมากพลู กลุ่มทำกะปิกุ้ง ทั้งหมดได้รับความนิยมในกลุ่มผู้มาเยือนท่าฉาง ทั้งชุมชนและหลายหน่วยงานพยายามส่งเสริมให้ทรัพยากรเหล่านี้ได้รับการบอกต่อและสร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไป

สถานที่ตั้ง : กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนท่าฉาง บ้านไทรใหญ่ ตำบลเขาถ่าน อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.0805241 พิกัด y : 99.2382364

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

หน่วยงาน : ที่ทำการกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนท่าฉาง

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 8 บ้านไทรใหญ่ ตำบลเขาถ่าน อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Facebook : ท่องเที่ยวชุมชนท่าฉาง

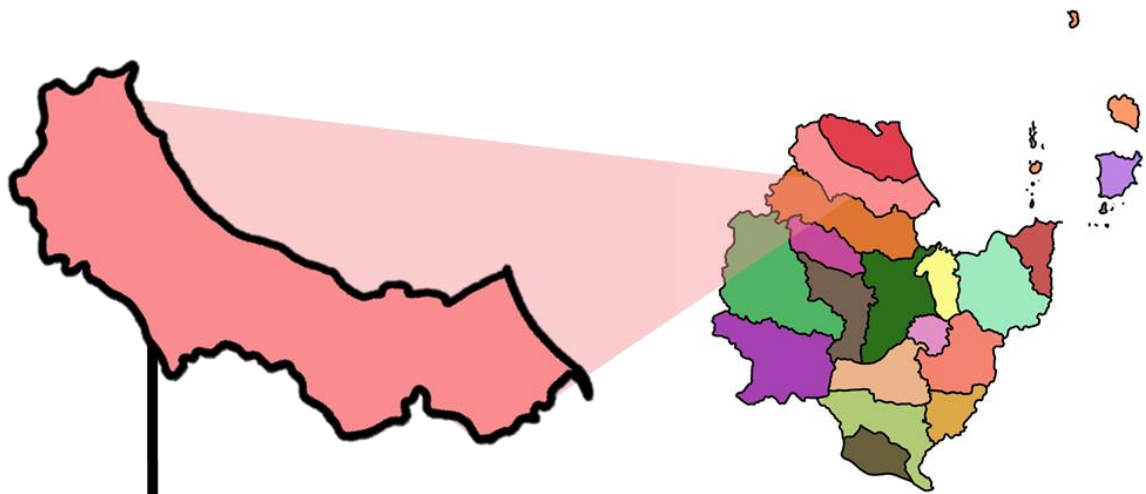
โทรศัพท์ : 06 1508 2767

ภาพที่ 13 : กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนท่าฉาง

ที่มา : กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนท่าฉาง (2562)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอไชยา

อำเภอไชยา

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ด้านเกษตรกรรม

ชื่อสถานที่ : สวนโมกขพลาราม

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

สวนโมกขพลาราม อยู่บริเวณเขาพุทททอง ริมทางหลวงหมายเลข 41 บริเวณกิโลเมตรที่ 134 เดิมชื่อวัดธารน้ำไหล มีท่านพุทธทาสภิกขุเป็นผู้ริเริ่มสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2502 เพื่อเป็นสถานที่แสวงหาความสงบและศึกษาธรรม มีโรงมหรสพทางวิญญาณ ซึ่งประกอบด้วยภาพศิลป์ บทกวี คติคำสอนในพระพุทธศาสนานิกายต่าง ๆ ภาพพุทธประวัติ ภาพจำลองจากภาพหินสลัก เรื่องพุทธประวัติในอินเดีย รอบบริเวณร่มรื่น เหมาะสำหรับเป็นที่ฝึกอบรมจิตใจและศึกษาพระพุทธศาสนา

สวนโมกข์ คือ แหล่งธรรมะ ในคำขวัญประจำจังหวัด ก่อตั้งโดย “พระธรรมโกศาจารย์” (เงื่อม อินฺทปญฺโญ) หรือที่คนส่วนใหญ่รู้จักกันในนามท่านพุทธทาสภิกขุ สวนโมกขพลาราม ก่อตั้งครั้งแรกในปี พ.ศ. 2475 ที่ ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา เกิดจากความต้องการหาที่สงบสำหรับศึกษาธรรมะของท่านพุทธทาส หลังจากที่ท่านเดินทางไปศึกษาธรรมะในกรุงเทพมหานคร พบเห็นการปฏิบัติตัวโดยมิได้สำรวมเคร่งครัดในธรรมวินัย และเบื่อหน่ายความวุ่นวายสับสนของเมืองหลวง ท่านพุทธทาสได้ตั้งชื่อสถานที่แห่งนี้ว่า สวนโมกขพลาราม เพราะบริเวณนั้นมีต้นโมก และต้นพลายอยู่มาก ท่านพุทธทาสจำนำคำว่า โมก พลา และอารามมารวมกันได้ชื่อสำนักปฏิบัติธรรม ที่มีความหมายตรงกับธรรมะว่า “อารามที่ทำให้เกิดกำลังแหล่งความหลุดพ้น”

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.3602426 พิกัด y : 99.1712609

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : วัดธารน้ำไหล

ที่ตั้ง : 68 หมู่ที่ 6 ตำบลเม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7743 1552, 0 7743 1597

เว็บไซต์ : www.suanmokkh.org

ภาพที่ 14 : สวนโมกขพลาราม

ที่มา : Amazing THAILAND. (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติไชยา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ไชยา สังกัดสำนักศิลปากรที่ 14 นครศรีธรรมราช กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ตั้งอยู่ที่ ตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในพื้นที่วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร ทางทิศตะวันออกของวัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร จัดเป็นพิพิธภัณฑ์สถานประเภทประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดี มีหน้าที่ในการเก็บรักษาโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินและให้บริการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สถานที่ตั้ง : เลขที่ 155 หมู่ 3 ถนนรักษ์นรกิจ ตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.3844938 พิกัด y : 99.1851687

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติไชยา

ที่ตั้ง : เลขที่ 155 หมู่ 3 ถนนรักษ์นรกิจ ตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7743 1066

ภาพที่ 15 : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติไชยา

ที่มา : Painaidii (2555)

ชื่อสถานที่ : พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่ตั้งอยู่ในบริเวณวัดเวียง ถนนรักษารักกิจตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ถูกจัดตั้งขึ้น โดยโครงการของสภาวัฒนธรรมอำเภอไชยา โดยความอนุเคราะห์และอุปการะจากพระครูศรีปริยัติชยาภรณ์ (รุ่งเรือง ธรรมปวโร) เจ้าอาวาสวัดเวียง และเจ้า คณะอำเภอไชยา

สถานที่ตั้ง : วัดเวียง เลขที่ 16 หมู่ 4 ถนนรักษารักกิจ ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.385635 พิกัด y : 99.1903344

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา

ที่ตั้ง : วัดเวียง เลขที่ 16 หมู่ 4 ถนนรักษารักกิจ ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7743 1071

ภาพที่ 16 : พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา

ที่มา : รันเวย์ ประเทศไทย (ม.ป.ป.)<https://www.runwaythailand.com/>

ชื่อสถานที่ : วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

วัดพระบรมธาตุไชยาหรือชื่อเต็มว่าวัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร ตั้งอยู่ในเขตตำบลเวียง อำเภอไชยา เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร จากโบราณวัตถุโบราณสถานที่ยังปรากฏอยู่ ทำให้ทราบได้ว่าวัดนี้ได้มีมาแล้วหลายยุคหลายสมัยคือเกิดขึ้นแล้วร้างไปแล้วกลับฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ในพื้นที่เดียวกัน วัดพระบรมธาตุไชยาเดิมเป็นวัดราษฎร์ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ โปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ยกฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ มีนามว่า "วัดพระธาตุไชยา" และต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้โปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เลื่อนฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร และพระราชทานนามว่า "วัดพระบรมธาตุไชยา"

สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ 3 ตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.3845703 พิกัด y : 99.18421

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : พระครูมหาเจติยารักษ์

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 3 ตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 06 4052 8989

ภาพที่ 17 : วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร

ที่มา : ฐานข้อมูลท้องถิ่นภาคใต้ (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : ไข่เค็มไชยา (ชุมชนบ้านสงขลา)

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประวัติความเป็นมา :

ไข่เค็มไชยา เป็นของฝากขึ้นชื่ออย่างหนึ่งของอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากไข่ไข่เป็ดธรรมชาติมาทำด้วยเทคนิคที่แตกต่างจากไข่เค็มถิ่นอื่น จึงเป็นไข่เค็มที่มีสีแดงจัด มีรสชาติอร่อย กลมกล่อม ไม่เค็มจัด ซึ่งเป็นการถนอมอาหาร ที่ชาวไชยารู้จักทำมาตั้งแต่โบราณ เนื่องจากในท้องที่อำเภอไชยา เป็นพื้นที่ที่มีการทำนามาก จึงมีการเลี้ยงเป็ดเกือบทุกบ้าน โดยจะเลี้ยงแบบปล่อยทุ่ง เป็ดจะหาอาหารธรรมชาติในทุ่งนา ซึ่งมีจำพวก ปู ปลา หอย สมบูรณ์และจะเสริมอาหารด้วยข้าวเปลือก จึงทำให้คุณภาพของไข่เป็ดแดง ไม่มีกลิ่นคาว ไข่เค็มไชยามีลักษณะพิเศษกว่าที่อื่น ตรงที่มีการหุ้มด้วยดินและเคลือบด้วยขี้เถ้าเคลือบผสมเกลือ

สถานที่ตั้ง : เลขที่ 18 หมู่ที่ 2 ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายสุชาติ ร่าหมาน

ที่ตั้ง : เลขที่ 18 หมู่ที่ 2 ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 9866 3134

ภาพที่ 18 : ไข่เค็มไชยา

ที่มา : Museum Thailand (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : กลุ่มทอผ้าบ้านพุมเรียง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประวัติความเป็นมา :

ผ้าพุมเรียง เป็นผ้ายกที่มีลวดลายสวยงามและมีเอกลักษณ์ต่างไปจากผ้ายกของภาคอื่น ๆ กล่าวคือ มีการทอยกดอกด้วยไหม หรือ ดิ้นเงิน ดิ้นทอง ในสมัยโบราณจะมีการใช้วัตถุดิบทั้งฝ้ายและไหม โดยแบ่ง ออกเป็นผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทอโดยใช้ฝ้าย และผ้าที่ใช้ในงานหรือพิธีการต่าง ๆ จะทอโดยใช้ไหม

การทอผ้าพุมเรียง เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้ของตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยชาวไทยมุสลิม ที่อพยพมาจากเมืองสงขลา เมืองปัตตานีและเมืองไทรบุรี ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากชาวมลายูในหมู่เกาะอินโดนีเซีย เป็นผู้นำความรู้กระบวนการทอผ้าติดตัวมาด้วย ผ่านถ่ายทอดสืบต่อกันมาด้วยวิธีการสังเกต จดจำ และทดลองปฏิบัติทอจริงโดยไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ได้รับการสั่งสมภูมิปัญญาและสืบทอดกันมาสู่อนุชนรุ่นหลัง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ในความสวยงามของลายผ้าและความประณีตของฝีมือการทอผ้า ซึ่งมีลักษณะเด่นแตกต่างไปจากผ้าทอของภูมิภาคอื่น ๆ เช่น การทอยกดอกด้วยไหม และดิ้น ผ้ายกชุดหน้านาง ผ้ายกดอกกลมเกสร และผ้ายกดอกลายเชิง เป็นต้น โดยถือว่าการทอผ้าเป็นหน้าที่ของผู้หญิงทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ที่จะต้องเตรียมไว้ใช้สอยในครอบครัว โดยเฉพาะหญิงสาวที่จะออกเรือนจำเป็นจะต้องเรียนรู้วิธีการทอผ้า เพื่อเตรียมไว้ใช้ในการแต่งงาน เช่น ผ้านุ่ง ผ้าห่ม และเครื่องใช้ต่างๆ ที่ทำด้วยผ้า ดังนั้น การมีฝีมือในการทอผ้าจึงเป็นการแสดงถึงความเป็นกุลสตรี

สถานที่ตั้ง : กลุ่มทอผ้าบ้านพุมเรียง ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.387081 พิกัด y : 99.255638

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มทอผ้าบ้านพุมเรียง

ที่ตั้ง : ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7743 1359

ภาพที่ 19 : กลุ่มทอผ้าบ้านพุมเรียง

ที่มา : Thailand Tourism Directory (ม.ป.ป.).

ชื่อสถานที่ : วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์พันธุ์ข้าวหอมไชยา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา :

ข้าวหอมไชยาเป็นพันธุ์ข้าวเฉพาะถิ่นที่ปลูกกันมากกว่าร้อยปีที่แล้ว โดยบุตรของท่านขุนศรีรักษา อยู่ที่บ้านพุมเรียงได้คัดเลือกพันธุ์ข้าวไว้ทำพันธุ์ พบว่ามีข้าวอยู่พันธุ์หนึ่ง มีกลิ่นหอมและข้าวนี้มรสชาติดีมาก จึงนำมาทำพันธุ์ปลูกต่อกันมา และเรียกว่าข้าวหอมไชยาบ้าง เรียกว่าข้าวหอมห้วงบ้าง

ข้าวหอมไชยาเป็นข้าวที่มีชื่อเสียงมาก่อนในท้องทุ่งไชยาซึ่งเป็นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ ปลูกข้าวได้งอกงามเนื่องจากมีน้ำจากคลองไชยาไหลผ่านตลอดทั้งปี

ข้าวหอมไชยาจึงเล่าขานกันว่าเวลาข้าว “ออกรวงหอมไปทั่วทุ่ง เวลาหุงจะหอมไปทั่วบ้าน” ปัจจุบันพันธุ์ข้าวหอมไชยามีพื้นที่ปลูกน้อยลง เพื่อมิให้สูญพันธุ์ไปจากไชยาเนื่องจากเป็นข้าวพื้นเมืองที่มีความหลากหลายทางประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนเอกลักษณ์เป็นของตนเองกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์พันธุ์ข้าวหอมไชยาจึงได้อนุรักษ์และสืบทอดข้าวหอมไชยาเพื่อเป็นมรดกของชาติ

สถานที่ตั้ง : เลขที่ 40 หมู่ที่ 1 ถนน ตำบลโมถ่าย อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.4004793 พิกัด y : 9.4004793

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายพูนศักดิ์ สาระคง, นายสุพรรณ ผอมคลี

ที่ตั้ง : เลขที่ 40 หมู่ที่ 1 ถนน ตำบลโมถ่าย อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 09 3787 4933, 08 7887 8929

ภาพที่ 20 : วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์พันธุ์ข้าวหอมไชยา

ที่มา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (2564)

ชื่อสถานที่ : ธนาคารปูม้า บ้านพุมเรียง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

ในอดีต ทุกครั้งที่ชาวประมงในอ่าวพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ออกเรือไปหาปูม้าและสัตว์น้ำต่างๆ เพื่อมายังชีพและค้าขาย ก็มักจะจับปูม้ากลับมาได้มากมาย วันละหลายร้อยกิโลกรัม แต่เมื่อเวลาผ่านไป อุปกรณ์จับสัตว์น้ำถูกพัฒนาให้มีศักยภาพสูง ประกอบกับความต้องการบริโภคเพิ่มมากขึ้นทั้งในประเทศเองและอุตสาหกรรมส่งออกต่างประเทศ ปริมาณสัตว์น้ำโดยเฉพาะปูม้าและปูทะเลในอ่าวพุมเรียงลดลง คุณจรินทร์ เฉยเซยชม ชาวประมงในพื้นที่ เห็นการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติในบ้านเริ่มหดหาย จึงตระหนักดีว่า หากปล่อยไว้เช่นนี้ ไม่นานต้องส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติอย่างแน่นอน จึงหารือเพื่อนร่วมอาชีพในท้องถิ่น และจัดตั้งธนาคารปูม้า ขึ้นในปี 2550 เพื่อเพิ่มปริมาณปูในอ่าวพุมเรียง แนวคิดดังกล่าว ได้รับความชื่นชมจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นอย่างมาก และในทางปฏิบัติ กระบวนการธนาคารปูม้า มีการขับเคลื่อนโดยใช้ จิตอาสา ในระยะแรก คุณจรินทร์ และสมาชิกของกลุ่มต้องควักทุนส่วนตัวจ่ายค่าน้ำมัน เพื่อขับเรื่อนำลูกปูไปปล่อยในอ่าวพุมเรียง ซึ่งวิธีการนี้ สมาชิกกลุ่มย่อมไม่สามารถจะแบกรับต้นทุนไปได้ตลอด จึงมีการจัดทำ การเชื่อมท่อกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ เพื่อให้ธนาคารปูม้าสามารถดำเนินต่อไปได้ในระยะยาว

สถานที่ตั้ง : บ้านแหลมโพธิ์ หมู่ 5 ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.3771275 พิกัด y : 99.2700694

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายจรินทร์ เฉยเซยชม

ที่ตั้ง : บ้านแหลมโพธิ์ หมู่ 5 ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 09 2379 3969

ภาพที่ 21 : ธนาคารปูม้า บ้านพุมเรียง

ที่มา : เส้นทางเศรษฐกิจออนไลน์ (2563)

ชื่อสถานที่ : พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ชุมชนตามรอยท่านพระพุทธทาส

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

อาคารเรียน "โพธิพิทยากร" วัดโพธาราม ตำบลพุมเรียง อำเภอยะโฮง สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองไชยาและจังหวัดสุราษฎร์ธานีอีกหนึ่งแห่ง อาคารเรียนหลังนี้เป็นอาคารที่หลวงปู่พุทธทาสเคยเล่าเรียนหนังสือในวัยเด็ก ปัจจุบันม.ราชภัฏสุราษฎร์ธานีได้บูรณะซ่อมแซมและจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนตามรอยท่านพุทธทาสภายในจะมีการจัดแสดงความรู้และศิลปวัตถุ เช่น ตู้พระไตรปิฎกลายรดน้ำ คัมภีร์ใบลาน เอกสารโบราณ เครื่องถ้วยชาม พระพุทธรูป พระบฏ ภาพถ่ายเก่า เป็นต้น สิ่งของต่างๆเกี่ยวกับการศึกษาคณะสงฆ์เมืองไชยา

สถานที่ตั้ง : วัดโพธาราม ตำบลพุมเรียง อำเภอยะโฮง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.3849875 พิกัด y : 99.2541658

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : วัดโพธาราม

ที่ตั้ง : ตำบลพุมเรียง อำเภอยะโฮง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : -

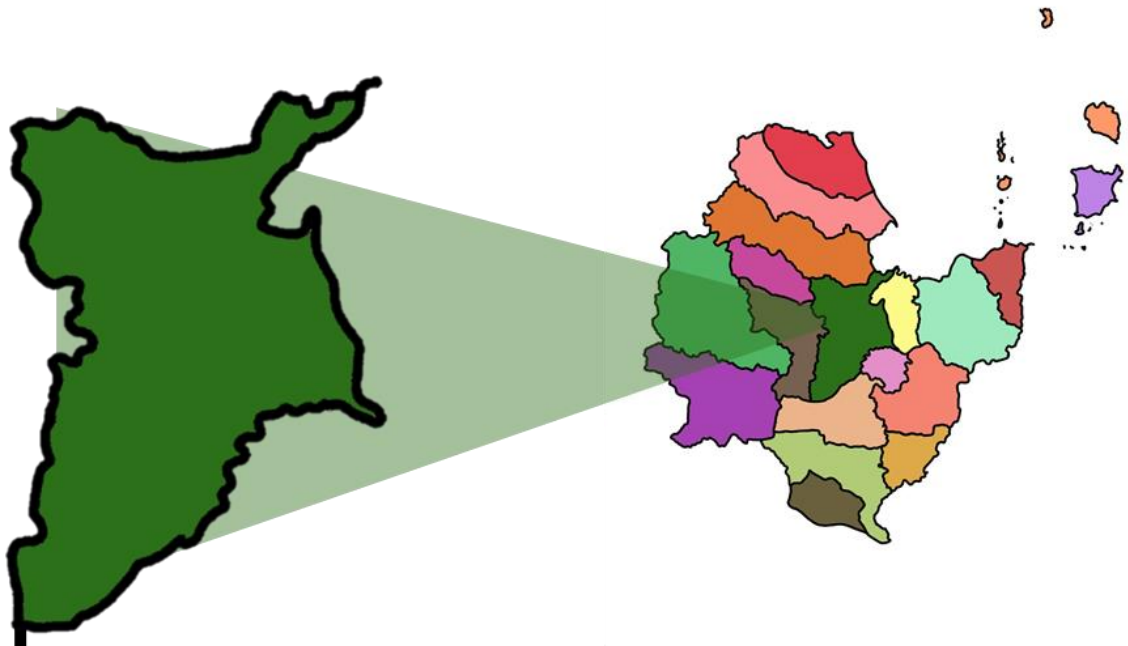

ภาพที่ 22 : พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ชุมชนตามรอยท่านพระพุทธทาส

ที่มา : สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (2563)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอพุนพิน

อำเภอพุนพิน

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านเกษตรกรรม

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ด้านชาติพันธุ์

ชื่อสถานที่ : พิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา : เป็นพิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีวิทยา และธรรมชาติวิทยา แห่งที่ 7 ของประเทศ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางวิชาการด้านซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยา และธรรมชาติวิทยา อีกทั้งเป็นคลังเก็บตัวอย่างสำหรับเก็บรักษาธรณีวัตถุที่ค้นพบในภาคใต้ อีกทั้งยังได้เติมวิทยาการสมัยใหม่เป็นศูนย์เรียนรู้ธรณีพิบัติภัยที่สมบูรณ์แบบแห่งเดียวที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้

สถานที่ตั้ง : 2/7 ถนนมุ่งพัฒนา ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.1127662 **พิกัด y :** 99.23102

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : พิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยา และธรรมชาติวิทยาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้ง : 2/7 ถนนมุ่งพัฒนา ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7731 1949

ภาพที่ 23 : พิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านชาติพันธุ์

ประวัติความเป็นมา :

ชาวไทยทรงดำในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาจากพื้นฐานบริบททางสังคมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีชุมชนดอนมะลิ เป็นชุมชนเก่าแก่ของชาวไทยทรงดำตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำตาปี เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม บริบททางสังคมโดยรวมพบว่าชาวไทยทรงดำ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่มีต้นกำเนิดและถิ่นอาศัยในดินแดนสิบสองจุไททางตอนเหนือของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มคือ มีการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำ) มีการนับถือผีบรรพบุรุษและการนับถือพุทธศาสนาาร่วมกัน

สถานที่ตั้ง : ชุมชนดอนมะลิ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : วัดดอนมะลิ

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 7 ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : -

ภาพที่ 24 : กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ

ที่มา : MGR Online (2559)

ชื่อสถานที่ : วัดเขาพระอานนท์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

วัดเขาพระอานนท์ ตั้งอยู่ที่บ้านหัวเขา จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดอายุราวสมัยอยุธยา – รัตนโกสินทร์ ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2544 วัดเขาพระอานนท์ตั้งอยู่บนภูเขาขนาดย่อม เรียกว่า “วัดหัวเขาล่าง” จากศิลาจารึกระบุว่า เป็นวัดหลวงมาแต่เดิม คู่กับวัดน้ำรอบ และวัดถ้ำสิงขร หลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญ ได้แก่ อุโบสถภายในอุโบสถมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยลงรักปิดทอง 11 องค์ ใบเสมารอบอุโบสถทำด้วยหินทรายสีแดง เจดีย์ทรงปราสาทน่าจะสร้างสมัยอยุธยาตอนปลาย ใบเสมานั่งแท่นไม่มีซุ้มทำด้วยหินทรายแดงไม่มีลายสลัก และบัวบรรจุอุษณภพชำรุดสันนิษฐานว่าอาจเป็นบัวของเจ้าฟ้าเจ้าอาวาสองค์แรก โดยกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนวัดเขาพระอานนท์เป็นโบราณสถาน และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ.2479

สถานที่ตั้ง : วัดเขาพระอานนท์ หมู่ 1 ตำบลศรีวิชัย อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.159805 พิกัด y : 99.2289353

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลศรีวิชัย

ที่ตั้ง : องค์การบริหารส่วนตำบลศรีวิชัย ตำบลศรีวิชัย อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7749 1249, 0 7749 1233

ภาพที่ 25 : วัดเขาพระอานนท์

ที่มา : รันเวย์ ประเทศไทย (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : วิชาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ด

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา :

วิชาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ดเป็นการรวมตัวของชุมชนในเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการดำเนินกิจกรรมผลิตเห็ดเศรษฐกิจและแปรรูปเห็ด รวมถึงพืชผัก ผลไม้ตามฤดูกาล โดยสินค้าหลักคือ เห็ดแครง Organic และควบคุมการผลิตด้วยมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ไชโยฟาร์มเห็ดก่อตั้งมาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2552 และได้รวมกลุ่มชุมชนจัดตั้งวิชาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ดเมื่อปี พ.ศ.2557 ปรณิธานของกลุ่มคือ สร้างสรรและสร้างสุขอย่างยั่งยืน

สถานที่ตั้ง : 46/22 ถนนจุลจอมเกล้า เทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.11064 พิกัด y : 99.23001

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : วิชาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ด

ที่ตั้ง : 46/22 ถนนจุลจอมเกล้า เทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 1375 8319

ภาพที่ 26 : วิชาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ด

ที่มา : วิชาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ด (2564)

ชื่อสถานที่ : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมจักสานกระจูด บ้านห้วยลึก

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอุตสาหกรรมแลหัตถกรรม

ประวัติความเป็นมา :

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมจักสานกระจูด บ้านห้วยลึก เป็นผู้ประกอบการ OTOP ซึ่งผลิตสินค้าหัตถกรรมจักสานจากต้นกระจูด เป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สะสมและสืบทอดมาเป็นเวลายาวนาน กว่า 20 ปี ทำให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัด สุราษฎร์ธานี ได้รับคัดสรรเป็นสินค้าหัตถกรรมคุณภาพ และได้รับมาตรฐานสินค้า OTOP ระดับประเทศ ผลิตภัณฑ์กระจูดที่รู้จักจากสินค้าหัตถกรรม OTOP เช่น เสื่อกระจูด ตะกร้ากระจูด กระเป๋ากระจูด ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนไทย จนปัจจุบันกลุ่มฯ ได้พัฒนารูปแบบของสินค้าหัตถกรรมให้มีความหลากหลายและทันสมัยโดยใช้การจักสานและตัดเย็บ เช่นกระเป๋าเดินทางแบบมีล้อ แฟ้ม ปกเมนู ปกเมนูร้านอาหาร กระเป๋าเอกสาร บรรจุกัญช์ บรรจุกัญช์ข้าวสารจากวัสดุธรรมชาติ เป็นต้น เพื่อให้สินค้าหัตถกรรมตรงความต้องการของลูกค้ามากที่สุด

สถานที่ตั้ง : 31/1 หมู่ 6 ตำบลท่าสะท้อน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84130

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.987892 พิกัด y : 99.269324

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมจักสานกระจูด บ้านห้วยลึก

ที่ตั้ง : 31/1 หมู่ 6 ตำบลท่าสะท้อน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84130

โทรศัพท์ : 09 1825 6138 , 08 9926 1175

ภาพที่ 27 : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมจักสานกระจูด บ้านห้วยลึก

ที่มา : ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดบ้านห้วยลึก (2563)

ชื่อสถานที่ : โรงสีข้าว

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา :

ภายในโรงสีข้าวจะมี เครื่องสีข้าวและโกดังเก็บข้าว เครื่องสีข้าวจะทำด้วยไม้เคี่ยมทั้งหมด ในสมัยก่อน ในโรงสีข้าว เครื่องสีข้าวจะตั้งอยู่ในตัวโรงสีและจะมีท่อแยกแกรบออกไปยังโกดังเก็บข้าวซึ่งตั้งอยู่ในอีกห้องหนึ่งของโรงสี แต่ในปัจจุบันได้ปิดกิจการลงไปแล้ว แต่ตัวโรงสีและเครื่องสีข้าวยังคงอยู่ โดยได้มีการปรับปรุงดัดแปลงเพิ่มเติม โดยจะมีการแบ่งฝั่งโรงสีเป็นห้องที่อยู่อาศัยกับที่ตั้งเครื่องสีข้าวและโกดังเก็บข้าว เครื่องสีข้าวยังคงตั้งไว้อยู่เหมือนเดิม แต่ในส่วนของโกดังได้ดัดแปลงเป็นโรงจอดรถ

นายอันทพ ยงวนิเศษ ให้ข้อมูลว่า โรงสีของครอบครัวเริ่มตั้งแต่สมัยของคุณพ่อ เป็นคนจีนแต่จีมาจากเมืองจีน ชื่อ นายเง่าเตียง แซ่เซียว ตัวบ้านสร้างเชื่อมต่อกับโรงสี ตัวบ้านสร้างตั้งแต่ปี 2473 แต่มาเริ่มทำโรงสีและเปิดกิจการเมื่อปี 2513 เป็นปีที่ผมเกิด ในช่วยแรกพ่อเป็นคนดำเนินกิจการ แล้วผมก็กลับมาทำกิจการต่อหลังเรียนจบ เมื่อปี 2539 ดำเนินกิจการมาเรื่อย ๆ จนปี 2551 คนในมะลวนเปลี่ยนจากอาชีพปลูกข้าวไปทำสวนปาล์มบ้าง สวนยางบ้าง ต้องไปหาข้าวจากต่างอำเภอมานะสิ จนเห็นว่าธุรกิจไปไม่ไหวก็ปิดกิจการรวมปายโรงสีจนถึงปัจจุบันนี้ ก็ 49 ปี เกือบจะ 50 ปีแล้ว แต่นอกจากที่บ้านจะสีข้าว ยังรับซื้อของของป่าด้วย พับซื้อจากชาวบ้านแล้วนั่งรถไฟไปขายที่กรุงเทพฯ เป็นหนังสือสัตว์ หนังสือ นอแรดก็มี

สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ 2 ตำบลมะลวน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายวัฒนา นาคจินดา

ที่ตั้ง : บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่ 2 ตำบลมะลวน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ :

ภาพที่ 28 : โรงสีข้าวศุภวิทย์

ที่มา : ชุมชนตลาดมะลวน (2563)

ชื่อสถานที่ : กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ตั้งขึ้นจากความร่วมมือร่วมใจของชุมชนในการที่จะพัฒนาให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เกี่ยวกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบไปด้วย ป่าชายเลนมีพื้นที่กว่า 7,000 ไร่ แม่น้ำลำคลองมากกว่า 100 สาย กลุ่มอาชีพเสริมที่หลากหลาย โบราณสถานคู่ชุมชน และวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพทำมาหากินที่สอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานที่ตั้ง : กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ตำบลลีเล็ด อำเภอพนงิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์

ที่ตั้ง : เลขที่ 109 ตำบลลีเล็ด อำเภอพนงิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

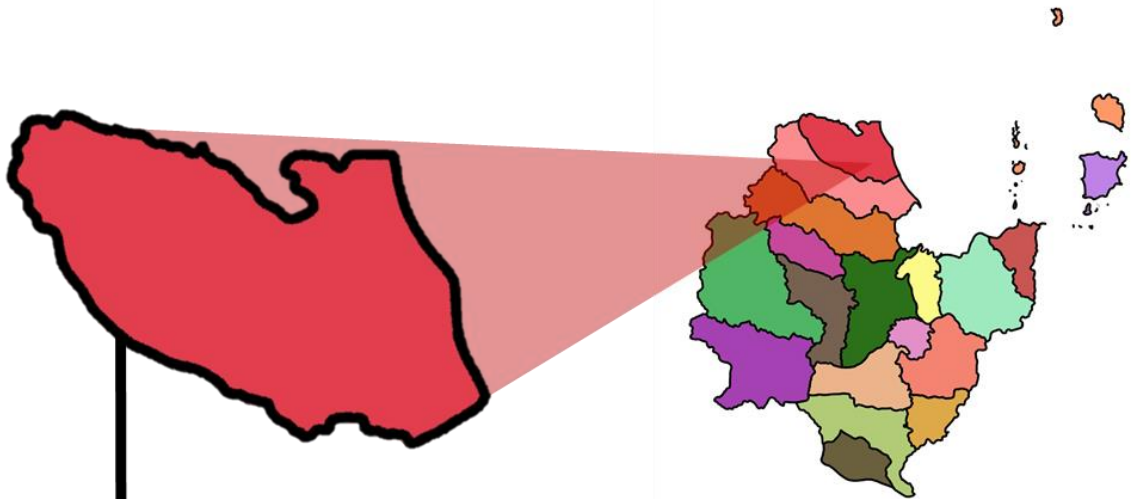
โทรศัพท์ : 08 1271 0017

ภาพที่ 29 : กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์

ที่มา : กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ (ม.ป.ป.)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอท่าชนะ

อำเภอท่าชนะ

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อสถานที่ : กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านท่ากระจ่าย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอุตสาหกรรมแลหัตถกรรม

ประวัติความเป็นมา :

เกิดการรวมกลุ่มของชุมชนโดยชาวมุสลิม เมื่อว่างจากอาชีพหลักจึงมาทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ปัจจุบันมีการทอผ้าฝ้ายและผ้าไหม ซึ่งมีลายดอกเครือวัลย์ ราชวัตรโตม ดอกพิกุลล้อม เป็นผ้าพื้นผ้าขาวม้า ในอดีตมีผ้าทอ 2 ลาย คือลายราชวัตรกับลายพิกุลและผ้าตากหมากรุก ผ้าขาวม้า ผ้าทอที่นี้ยังคงทอด้วยกี่พื้นเมือง หรือกี่กระทบมือ เมื่อส่งประกวดประชันฝีมือ ก็จะได้รับรางวัลใหญ่ ๆ

สถานที่ตั้ง : 131 หมู่ 1 บ้านท่ากระจ่าย, ตำบลท่าชนะ, อำเภотаชนะ, สุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นางอะ คชสวัสดิ์ ตำแหน่ง : ประธานกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านท่ากระจ่าย

ที่ตั้ง : เลขที่ 131 หมู่ 1 บ้านท่ากระจ่าย ตำบลท่าชนะ อำเภотаชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

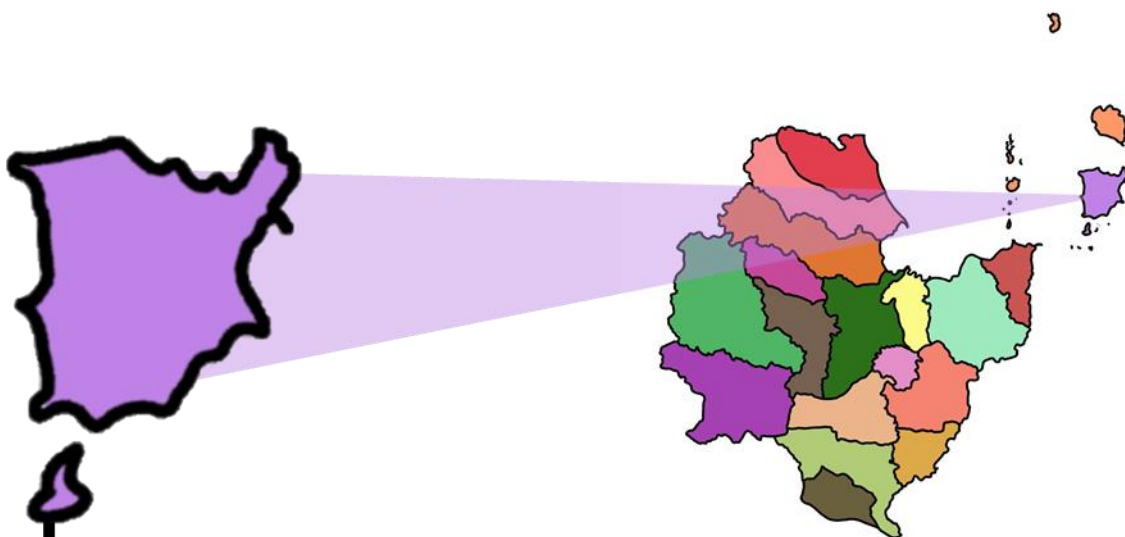
โทรศัพท์ : 08 4526 5816

ภาพที่ 30 : กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านท่ากระจ่าย

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าชนะ (2553)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอเกาะสมุย

อำเภอเกาะสมุย

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านเกษตรกรรม

ชื่อสถานที่ : หอวัฒนธรรมบ้านละไม

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

หอวัฒนธรรมบ้านละไม วัดละไม เกาะสมุย สุราษฎร์ธานี ก่อตั้งขึ้นด้วยการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) เมื่อปี พ.ศ.2529 เพื่อเป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้าวของเครื่องใช้ดั้งเดิมที่บอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตชาวเกาะสมุยในอดีต โดยใช้อาคารไม้ยาวสองชั้นหลังเก่าภายในวัดเป็นที่จัดแสดง ภายในหอวัฒนธรรมจัดแสดงของต่าง ๆ มากมายหลากหลายชนิด เช่น ตะเกียงโบราณ กลองมโหระทึก โคมไฟ แจกันเคลือบ ถ้วยชามกระเบื้องเคลือบ โอ่งมังกร มีดดาบ เครื่องทองเหลือง เครื่องลายคราม กรงนกเขา เครื่องปั้นดินเผา เครื่องไม้แป้น เครื่องจักสาน และเครื่องมือเครื่องมือในการทำสวนมะพร้าวซึ่งเป็นอาชีพเก่าแก่ของชาวสมุย ได้แก่ จอบ เสียม มีดพร้าว ยังมีหมวก กระซอนซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำจากมะพร้าว

สถานที่ตั้ง : วัดละไม ตำบลมะเร็ด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.29934 พิกัด y : 99.706421

ชื่อ-นามสกุล : พระครูประโชติธรรมรักษ์

ชื่อหน่วยงาน : วัดละไม

ที่ตั้ง : วัดละไม ตำบลมะเร็ด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 7789 5570

ภาพที่ 31 : หอวัฒนธรรมบ้านละไม

ที่มา : พิพิธภัณฑ์ประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) (2564)

ชื่อสถานที่ : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ดุสิตเทวา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ดุสิตเทวา เป็นสถานที่ ที่รวบรวมเอาสถาปัตยกรรมของอุษาคเนย์มาไว้รวมกัน ผ่านอาคารสถานที่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นลวดลายต่างๆ เทวรูบ เทวนารี งานแกะหิน ผสมผสานกันไป อันได้แก่งานจากบาหลี่ เขมร พม่า ไทย ลาว เพื่อเป็นสถานที่ไว้ให้นักเรียนนักศึกษา ได้เรียนรู้ศิลปะเปรียบเทียบว่าลวดลายไหนดูอย่างไร รวมทั้งมีการสอนเด็กนักเรียนและผู้สนใจเกี่ยวกับงานลงรักปิดทอง งานทำพิมพ์หล่อแบบชิ้นงาน ภายในบริเวณทั้งหมด 8 ไร่ มีฟาร์มนกยูงที่กำลังจะเพาะพันธุ์เพื่อปล่อยให้อยู่ในธรรมชาติ พื้นที่ภายในมีลำธารธรรมชาติไหลผ่าน เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจและซึมซับธรรมชาติ

สถานที่ตั้ง : 42/10 หมู่ที่ 3 ตำบลลิปะน้อย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.5074758 พิกัด y : 99.9388656

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมดุสิตเทวา

ที่ตั้ง : 42/10 หมู่ที่ 3 ตำบลลิปะน้อย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 7273 2446

ภาพที่ 32 : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมดุสิตเทวา

ที่มา : ศูนย์วัฒนธรรมเกาะสมุย (2564)

ชื่อสถานที่ : ชุมชนท่องเที่ยวมะพร้าวเชิงสร้างสรรค์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา : ชุมชนท่องเที่ยวมะพร้าวเชิงสร้างสรรค์เป็นกลุ่มชุมชนที่ตั้งอยู่ในเกาะสมุย เกาะที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางทั้งคนไทยและต่างชาติ โดยเดิมทีบนเกาะสมุยเคยเป็นเกาะที่มีการปลูกมะพร้าวที่ใหญ่ที่สุดในไทย ซึ่งแม้เวลาผ่านไปแต่ชาวบ้านชุมชนก็ยังคงรักษาวิถีของชุมชนไว้ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำอาหารและขนมด้วยมะพร้าว และผักท้องถิ่น วัตถุประสงค์ขั้นเยี่ยมให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน หรือการแปรรูปชิ้นส่วนกะลามะพร้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ หรือแม้กระทั่งน้ำมันมะพร้าว

สถานที่ตั้ง : พิพิธภัณฑสถานบ้านมะพร้าว 56/5 หมู่ 2 ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.525558 พิกัด y : 99.94623

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : พิพิธภัณฑสถานบ้านมะพร้าว

ที่ตั้ง : 56/5 หมู่ 2 ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 9744 8335

ภาพที่ 33 : พิพิธภัณฑสถานบ้านมะพร้าว

ที่มา : Local community (2564)

ชื่อสถานที่ : อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครอบคลุมพื้นที่อำเภอท่าชนะ อำเภอยะยา อำเภอท่าฉาง และอำเภอวิภาวดี เป็นอุทยานที่มีสภาพป่าเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน มีสถานที่ที่น่ารื่นรมย์สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ เช่น น้ำตก ลำน้ำ บ่อน้ำร้อน ภูเขา ซึ่งมีทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นป่าต้นน้ำลำธารที่หล่อเลี้ยงชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดชุมพร มีเนื้อที่ประมาณ 338,125 ไร่ หรือ 541 ตารางกิโลเมตร แก่งกรุงเป็นชื่อแก่งขนาดใหญ่ในลำน้ำคลองยัน ในอดีตการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดำเนินการสำรวจเพื่อก่อสร้างเขื่อนอเนกประสงค์

สถานที่ตั้ง : อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง หมู่ที่ 8 ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.3385346 พิกัด y : 98.8155643

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายกীরติ เพชรทอง ตำแหน่ง : นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

ชื่อหน่วยงาน : อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 8 ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

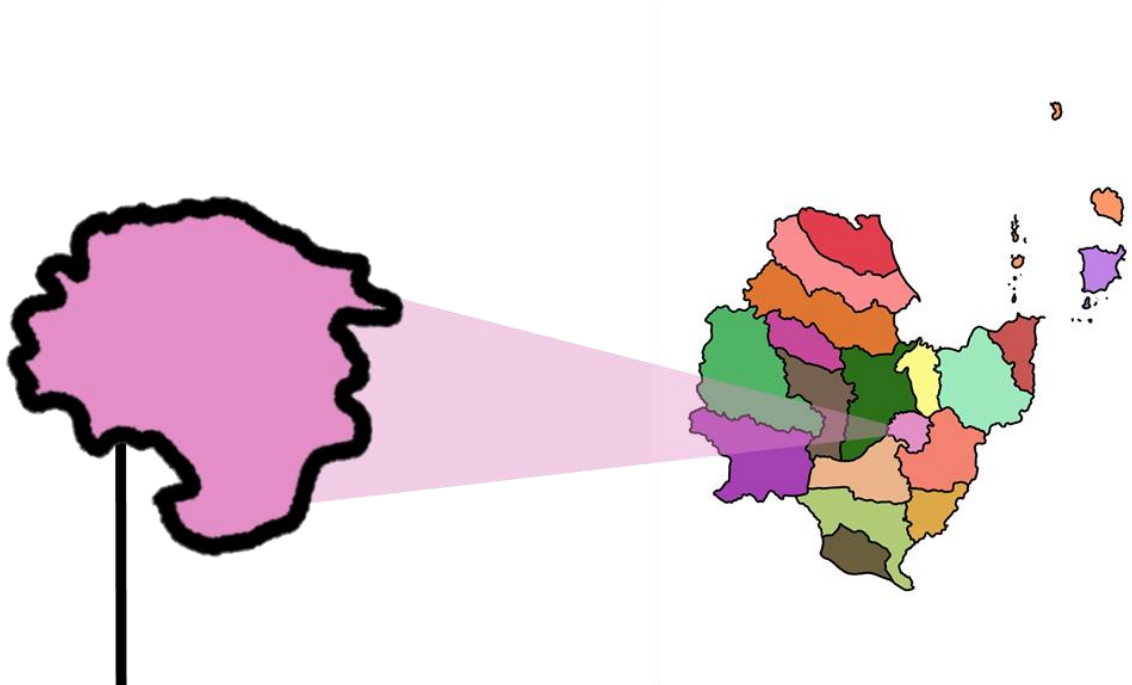
โทรศัพท์ : 09 0878 0774

ภาพที่ 34 : อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง

ที่มา : Mthai (2557)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอบ้านนาเดิม

อำเภอบ้านนาเดิม

ด้านเกษตรกรรม

ชื่อสถานที่ : ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยทราย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา :

หมู่บ้านห้วยทราย เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมานานแล้วแต่เพิ่งมาจัดการบริหารให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์เมื่อ พ.ศ.2555 ได้รับการพัฒนาและสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานของภาครัฐต่าง ๆ ทำให้หมู่บ้านบ้านห้วยทรายเป็น “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับอำเภอ” และได้รับการพัฒนาจนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ปัจจุบันทำให้หมู่บ้านมีกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน อาทิ กลุ่มปุ๋ยหมัก, กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ, กลุ่มปลูกมะนาวพืชผักสวนครัว มีการบริหารงานของคณะกรรมการหมู่บ้านที่ขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการของการทำงานที่เป็นระบบและระเบียบทำให้ปัจจุบันของหมู่บ้านห้วยทรายได้เป็น “ศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด”

สถานที่ตั้ง : บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 3 ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายกิตติศักดิ์ นาคกุล ตำแหน่ง : ผู้ใหญ่

ที่อยู่ : -

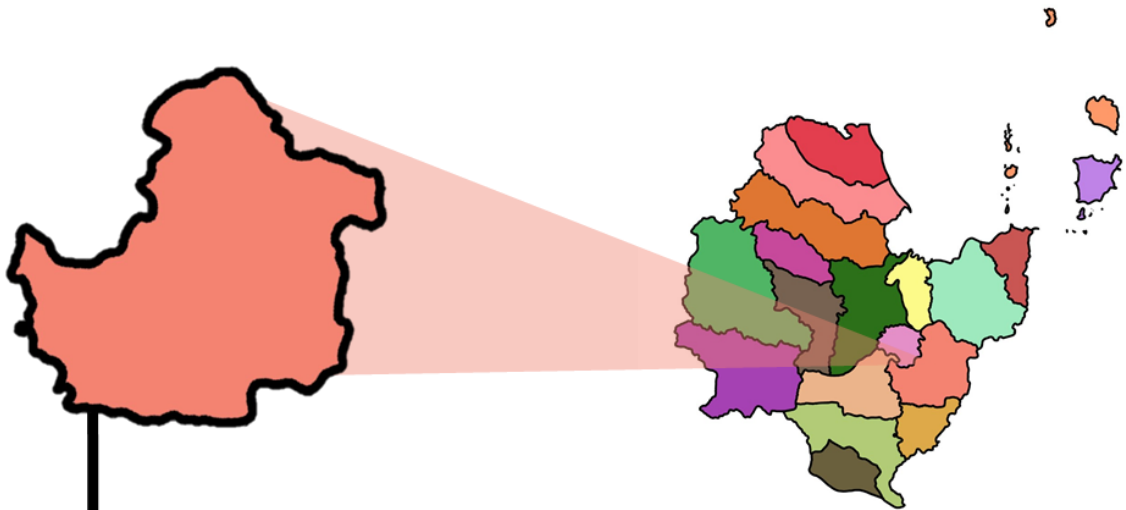
โทรศัพท์ : 08 9973 1779, 0 7735 1118

ภาพที่ 35 : ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ทวี (2558)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอบ้านนาสาร

อำเภอบ้านนาสาร

ด้านเกษตรกรรม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อสถานที่ : อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็นมีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่ อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอบ้านนาสาร และ อำเภอยะงะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สภาพป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบชื้น มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด และมีจุดเด่นตามธรรมชาติที่สวยงาม เช่น หน้าผา ถ้ำ น้ำตก ตลอดจนมีหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์การสู้รบที่เหลืออยู่ เช่น ค่าย บังเกอร์ อุโมงค์ มีเนื้อที่ประมาณ 265,625 ไร่ หรือ 425 ตารางกิโลเมตร ได้จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2534 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 73 ของประเทศไทย

สถานที่ตั้ง : อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็น ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.8630374 พิกัด y : 99.4781026

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็น

ที่ตั้ง : ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 09 3574 8422

ภาพที่ 36 : อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็น

ที่มา : สำนักอุทยานแห่งชาติ (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : แหล่งท่องเที่ยวชุมชน สวนสละนายอาทิตย์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา :

สวนสละนายอาทิตย์ เป็นแหล่งผลิตผลไม้สละ สินค้าโอท็อปชื่อดังของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นที่ยอมรับกันว่ามีรสชาติอร่อยที่สุดในประเทศ เปิดสวนกว่า 150 ไร่ ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมสวน และกินฟรี ทางสวนมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างชาติที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังสวนของตน โดยทางสวนมีผลไม้สละจาก 4 สายพันธุ์ ประกอบด้วย สุมาลี เนินวง อินโด อ้อลื้อ และสละหม้อ ไว้รองรับนักท่องเที่ยวให้กินฟรีโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายวันละประมาณ 1 ตัน หรือ 1,000 กิโล ผลไม้สละที่อำเภอบ้านนาสารมีรสชาติที่อร่อยที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ไม่เหมือนที่อื่นในประเทศไทย

สถานที่ตั้ง : 430 หมู่ที่1 ตำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : สวนสละอาทิตย์

ที่ตั้ง : 430 หมู่ที่1 ตำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร : 0 7734 1463

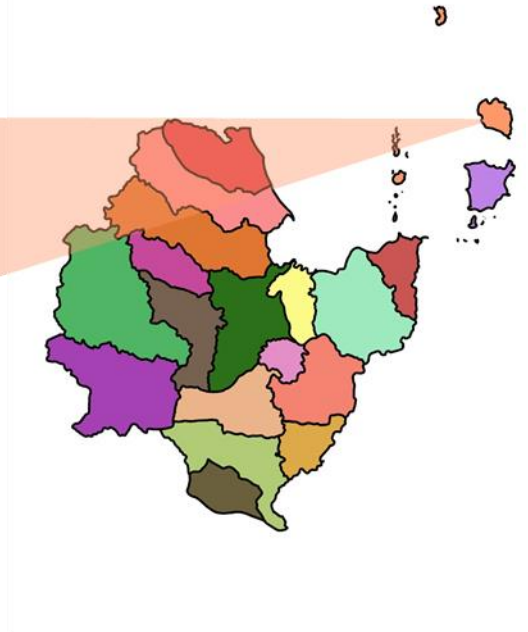
โทรศัพท์ : 08 1968 3602, 08 1326 3453

ภาพที่ 37 : สวนสละอาทิตย์

ที่มา : รันเวย์ ประเทศไทย (ม.ป.ป.)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอบ้านเกาะพะงัน

อำเภอเกาะพะงัน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ด้านเกษตรกรรม

ชื่อสถานที่ : วิทยาลัยชุมชนชาวสวนมะพร้าวเกาะพะงัน

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา :

มะพร้าวที่ปลูกภายในเกาะพะงันเป็นการปลูกแบบระบบอินทรีย์ โดยทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งได้มีการจัดแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการกำจัดแมลงศัตรูพืชในแบบธรรมชาติ คือ การใช้แตนเบียนในการช่วยกำจัดหนอนหัวดำ อำเภอเกาะพะงัน จะเน้นปลูกมะพร้าวในระบบอินทรีย์ทั้งหมด คือจะไม่มีเรื่องการใช้เคมีเข้ามาเกี่ยวข้อง เรามีนโยบายในเรื่องของมะพร้าวจีไอ (GI) ที่เป็นสินค้าคุ้มครองทางสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา และมะพร้าวเกาะพะงันของเรายังได้มาตรฐานอินทรีย์จากกรมวิชาการเกษตรอีกด้วย เราจึงให้มะพร้าวของที่นี่เป็นพืชเอกลักษณ์ และเป็นพืชเศรษฐกิจที่ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวของเกาะพะงันอย่างยั่งยืน”

สถานที่ตั้ง : เลขที่ 49/5 หมู่ที่ 4 ถนน ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.708134 พิกัด y : 100.028902

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายสุฤษดิ์ โชติช่วง

ตำแหน่ง : ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชาวสวนมะพร้าวเกาะพะงัน

ที่ตั้ง : เลขที่ 49/5 หมู่ที่ 4 ถนน ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 9593 1513

ภาพที่ 38 : วิสาหกิจชุมชนชาวสวนมะพร้าวเกาะพะงัน

ที่มา : เทคโนโลยีชาวบ้าน (2560)

ชื่อสถานที่ : อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ - เกาะพะงัน

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าหลายชนิด สามารถจำแนกออกได้เป็น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์น้ำ และหอยชนิดต่าง ๆ

ในเขตอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน สามารถจำแนกชนิดของพันธุ์ไม้ออกได้ตามประเภทของป่าเป็น ป่าดงดิบชื้น มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ ยาง ยุง ตะเคียน กระท้อน เป็นต้น สำหรับพืชชั้นล่างประกอบด้วย ไม้ชนิดต่าง ๆ กระจ่าง หวาย เต่าร้าง ตลอดจนพืชชั้นต่ำที่อาศัยลำต้นหรือเรือนยอดของต้นไม้ขนาดใหญ่ หรือเกิดขึ้นร่วมกับไม้อื่นๆ เช่น กล้วยไม้ มอส เฟิน และเถาวัลย์ชนิดต่างๆ ป่าดงดิบแล้ง พบขึ้นปกคลุมตามไหล่เขา ตามร่องน้ำที่เป็นเขาหินเป็นส่วนใหญ่ มีเนื้อดินเป็นชั้นบางๆ จึงประกอบด้วยไม้ที่มีขนาดเล็ก ลำต้นไม้สูงมากน้ก พันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ พลองใบใหญ่ ริงเขา หัวค่าง เกด พลองตาเป็ด พลองกินลูก เจียด ชม้าง หลงไหล ข่อยหนาม ตังหน มังตาล ยมหิน ยอป่า ฯลฯ

สถานที่ตั้ง : 108 หมู่ที่ 3 บ้านมะเดื่อหวาน ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.745641 พิกัด y : 100.0571143

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายสนธยา ปุรินทรภิบาล

ตำแหน่ง : นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

ที่ตั้ง : 108 หมู่ที่ 3 บ้านมะเดื่อหวาน ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 09 4784 4498

E-mail : thansadetkohphangannp@gmail.com

ภาพที่ 39 : อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ - เกาะพะงัน

ที่มา : สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ชื่อสถานที่ : ชุมชนบ้านโฉลกหลำ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ประวัติความเป็นมา :

บ้านโฉลกหลำ เป็นหมู่บ้านที่มีบริเวณติดทะเลมากที่สุด มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ การประมง และธุรกิจท่องเที่ยว การเลี้ยงสัตว์ และการทำสวนมะพร้าว เป็นอาชีพรอง จึงกำหนดได้ว่าหมู่บ้านโฉลกหลำเป็นหมู่บ้านที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผสมผสานความเป็นอยู่วิถีชาวบ้านภูมิปัญญา และวัฒนธรรมแบบไทย ที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของหมู่บ้านชาวประมง ผลผลิตที่สำคัญที่สร้างชื่อเสียงให้กับหมู่บ้านโฉลกหลำคือ อาหารทะเลแปรรูป โดยเฉพาะปลาหมึกแห้ง และปลาทะเลตากแห้ง /แดดเดียว “บ้านโฉลกหลำ” จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นส่วนหนึ่งของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

สถานที่ตั้ง : บ้านโฉลกหลำ หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.1249733 พิกัด y : 99.3252717

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายพงศ์ดี หาญกล้า ตำแหน่ง : ประธานคณะกรรมการ

ที่ตั้ง : บ้านโฉลกหลำ หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

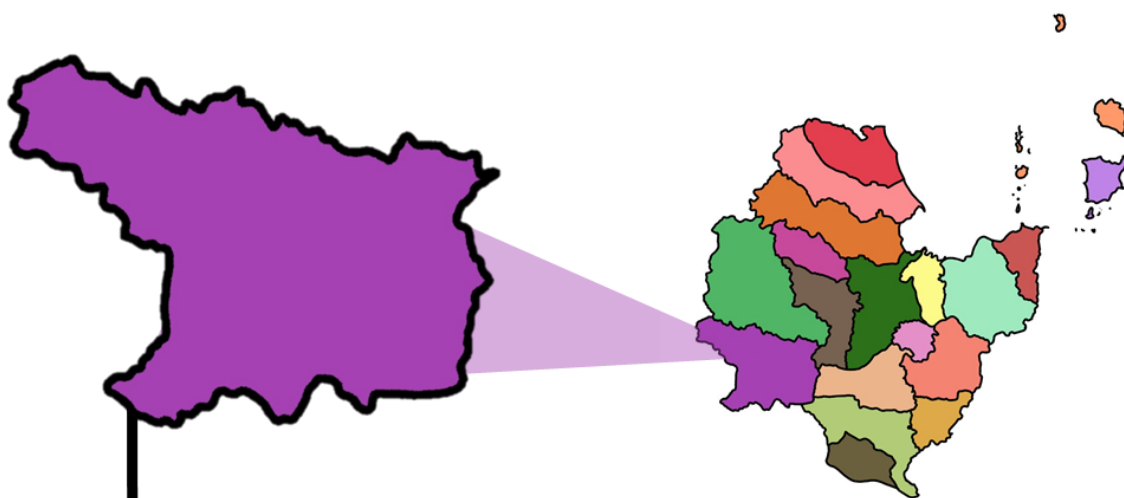
โทรศัพท์ : 06 3367 0433

ภาพที่ 40 : ชุมชนบ้านโฉลกหลำ

ที่มา : Chaloklum (ม.ป.ป.)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอพนม

อำเภอพนม

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อสถานที่ : อุทยานธรรมเขานาในหลวง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

อุทยานธรรมเขานาในหลวง ตั้งอยู่ที่ตำบลต้นยวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ค่ะ เป็นสถานที่ตั้งของเจดีย์ลอยฟ้า พระพุทธศิวาวดี และบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งก่อสร้างด้วยศิลาแลงจากเมืองกำแพงเพชร บนยอดเขาหินปูนสูงจากพื้นดินเกือบ 300 เมตร และเป็นสำนักสงฆ์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการจัดอบรมวิปัสสนากรรมฐาน เป็นสถานที่ที่มีความสงบร่มเย็น เหมาะแก่การมาปฏิบัติธรรม เป็นที่เคารพบูชาของคนทั่วไป สถาปัตยกรรมจุดต่าง ๆ

สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ 8 บ้านเขานาใน ตำบลต้นยวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.7781635 พิกัด y : 98.9532595

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : อุทยานธรรมเขานาในหลวง

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 8 บ้านเขานาใน ตำบลต้นยวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : -

ภาพที่ 41 : อุทยานธรรมเขานาในหลวง

ที่มา : TrueiD (2563)

ชื่อสถานที่ : อุทยานแห่งชาติเขาสก

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

อุทยานแห่งชาติเขาสก ดินแดนศูนย์กลางของ “ขุนเขาแห่งป่าฝน” เป็นผืนป่าดิบชื้นผืนใหญ่ที่สุดและมีความสำคัญของภาคใต้อันประกอบไปด้วยอุทยานแห่งชาติเขาสก เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองยัน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา อุทยานแห่งชาติศรีพังงา และอุทยานแห่งชาติแก่งกรุง มีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,296,879.5 ไร่ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง อุดมไปด้วยพืชพรรณมากมายหลายชนิด ทั้งพืชพรรณที่หายากและเป็นพืชเฉพาะถิ่น อันได้แก่ บัวผุด ปาล์มเจ้าเมืองถลางหรือปาล์มหลังขาวและปาล์มพระราหู นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด โดยเฉพาะพบสัตว์ป่าสงวนถึง 4 ชนิด คือ เก้งหม้อ เลียงผา สมเสร็จ และแมวลายหินอ่อน และประกอบกับสภาพพื้นที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีความมหัศจรรย์ทางธรรมชาติทั้งน้ำตก หน้าผา ถ้ำ และทิวทัศน์เทือกเขาหินปูนที่ตั้งตระหง่านเหนือผืนน้ำอ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภา จนได้รับฉายาว่า กุ้ยหลินเมืองไทย

สถานที่ตั้ง : อุทยานแห่งชาติเขาสก หมู่ที่ 6 ตำบลคลองศก อำเภอนพม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.9873143 พิกัด y : 98.6272442

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายสมเจตน์ จันทนา ตำแหน่ง : นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

ที่ตั้ง : อุทยานแห่งชาติเขาสก หมู่ที่ 6 ตำบลคลองศก อำเภอนพม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร : 0 7739 5139, 0 7739 5139, 0 7739 5154, 0 7739 5154 – 5

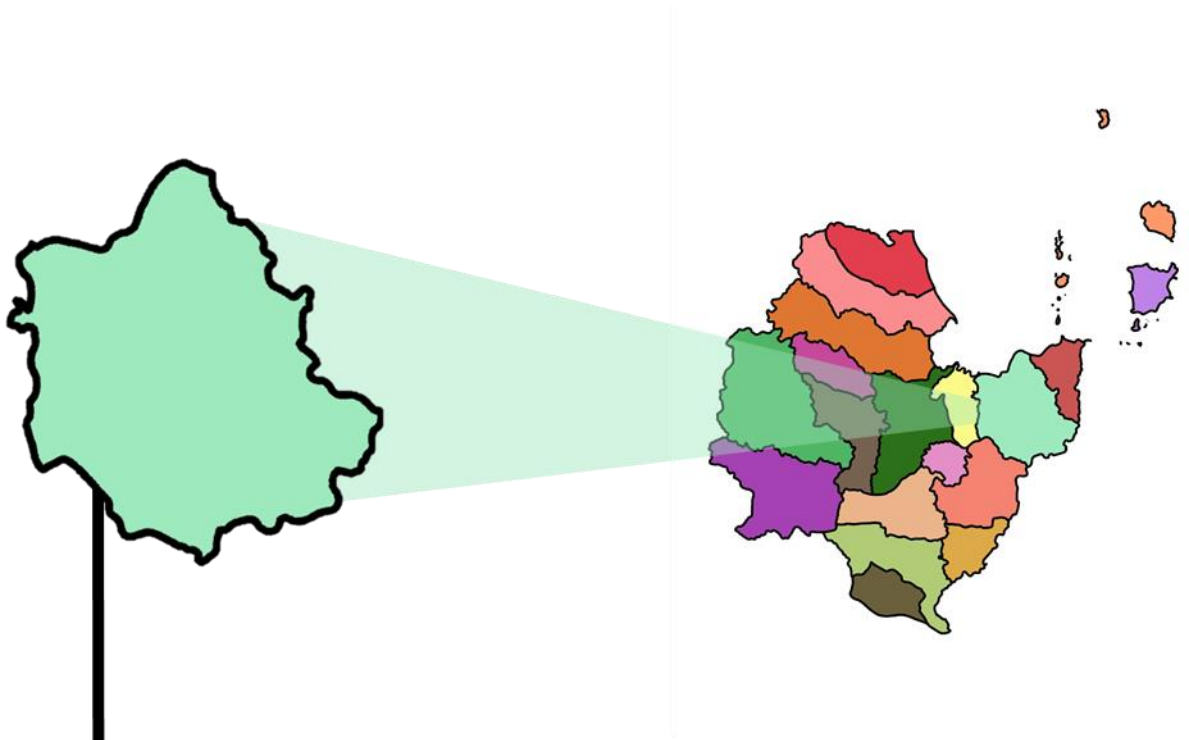
E-mail : khaosok_npks@hotmail.co.th

ภาพที่ 42 : อุทยานแห่งชาติเขาสก

ที่มา : สำนักอุทยานแห่งชาติ (ม.ป.ป.)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอกาญจนดิษฐ์

อำเภอกาญจนดิษฐ์

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านเกษตรกรรม

ชื่อสถานที่ : พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง เมืองท่าทองเมืองโบราณเก่าแก่ที่มีหลักฐานการเป็นชุมชนมาก่อนประวัติศาสตร์ เป็นที่อยู่ของชนพื้นเมืองเผ่าเซม้างและมลายูที่สร้างถิ่นฐานอาศัย ในลุ่มแม่น้ำหลวง และริมฝั่งทะเลรอบอ่าวบ้านดอน เมืองท่าทองมีอารยธรรมร่วมสมัยกับเมืองไชยาเมืองเวียงสระ เมืองท่าขนอน (คีรีรัฐ) และเมืองพุนพินอันเป็นต้นบรรพบุรุษของผู้คนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานที่ตั้ง : วัดเขาพระนิมิต ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.24013 พิกัด y : 99.51039

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : วัดเขาพระนิมิต

ที่ตั้ง : ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7720 4174, 0 7740 2036

ภาพที่ 43 : พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง

ที่มา : Lovethailand (2564)

ชื่อสถานที่ : เส้นทางศึกษาธรรมชาติเชิงระบบนิเวศน์ (Walk way)

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

ปากน้ำกะแตะ เส้นทางศึกษาธรรมชาติเชิงระบบนิเวศ (Walk way) พื้นที่ป่าชายเลนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศชายฝั่งและขยายพันธุ์สัตว์น้ำ เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ฟื้นฟูป่าชายเลนให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยจัดทำสะพานข้ามแม่น้ำ ลำคลอง ปรับปรุงทางเดินศึกษาธรรมชาติ จัดทำเรือนเพาะชำชุมชน จัดทำศูนย์เพาะพันธุ์ปู/สัตว์น้ำป่าชายเลน เส้นทางปั่นจักรยานและจัดทำหอดูนกป่าชายเลน พร้อมทั้งมีป้ายสื่อความหมายพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ตลอดเส้นทางศึกษาธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนและสัตว์น้ำ

ปากน้ำกะแตะ แหล่งศึกษาเรียนรู้เพาะเลี้ยงหอยนางรม เป็นสถานที่เพาะเลี้ยงหอยนางรมตามธรรมชาติมากที่สุดในเมืองไทย ด้วยคุณภาพของน้ำในบริเวณรอบ ๆ อ่าว เหมาะกับการเลี้ยงหอยนางรมมากที่สุด เนื่องจากมีลักษณะเป็นน้ำกร่อย ซึ่งเกิดจากการไหลมารวมกันของน้ำจืดกับน้ำเค็ม โดยน้ำจืดที่ไหลสู่ปากอ่าวนั้นมีมากถึง 16 สายน้ำ ทั้งเล็กและใหญ่ รวมถึงแม่น้ำตาปีซึ่งเป็นแม่น้ำสายใหญ่ที่สุด หอยนางรมที่ได้จะมีขนาดใหญ่ ขาว นวล อ้วน เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานที่ตั้ง : ปากน้ำกะแตะ ตำบลกะแตะ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.208705 พิกัด y : 99.477173

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : เทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์

ที่ตั้ง : เทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7737 9366

โทรสาร : 0 7737 9365

ภาพที่ 44 : เส้นทางศึกษาธรรมชาติเชิงระบบนิเวศน์ (Walk way)

ที่มา : ท่องเที่ยวสุราษฎร์ (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : สินมานะฟาร์มสเตย์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

สินมานะฟาร์มสเตย์ สถานที่เพาะเลี้ยงหอยตามธรรมชาติ และยังมีพัฒนากลายเป็นสถานที่พักผ่อนแห่งใหม่ สำหรับนักท่องเที่ยว ที่อยากแวะมาชม หรือสนใจจะค้างคืน ศึกษาวิถีชีวิต แสวงหารูปแบบ การท่องเที่ยวแบบใหม่ สัมผัสกับวิถีชาวบ้าน เนื่องจากบริเวณปากอ่าวบ้านดอนเหมาะแก่การทำประมงน้ำกร่อย จึงทำให้หอยของที่นี่จึงมีขนาดใหญ่และสมบูรณ์กว่าที่อื่น ชาวบ้านจึงได้สร้างขนำไว้คอยเฝ้าดูแลอยู่กลางทะเล ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะจนก่อกำเนิดกิจกรรมการท่องเที่ยว

สถานที่ตั้ง : ตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.233762 พิกัด y : 99.508060

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : สมชาย สินมา

ชื่อหน่วยงาน : สินมานะฟาร์มสเตย์

ที่ตั้ง : ตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

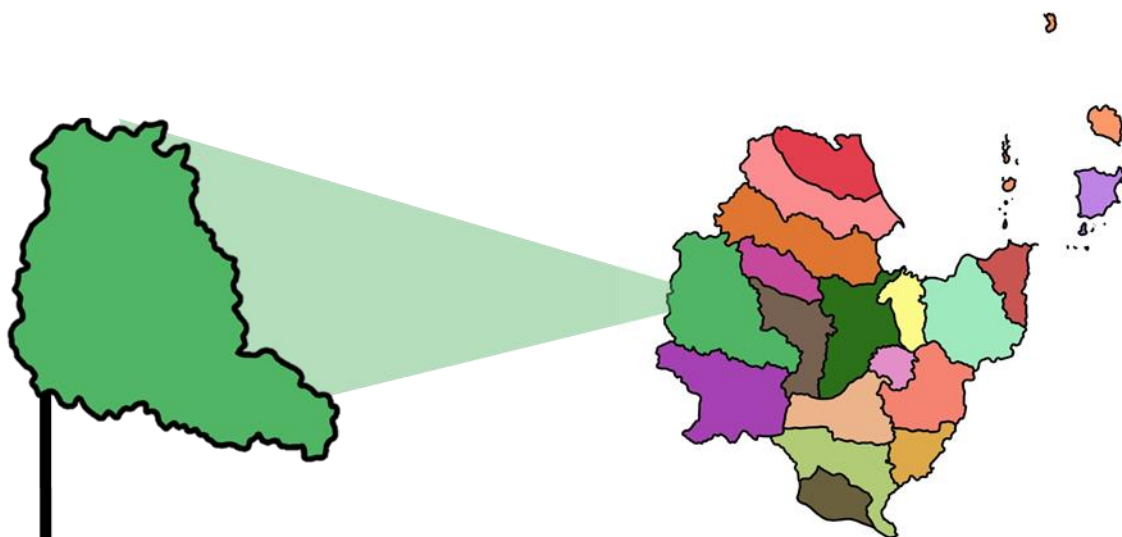
โทรศัพท์ : 08 1597 7575

ภาพที่ 45 : สินมานะฟาร์มสเตย์

ที่มา : Thailandtourismdirectory (ม.ป.ป.)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอบ้านตาขุน

อำเภอบ้านตาขุน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านเกษตรกรรม

ชื่อสถานที่ : เขื่อนรัชชประภา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

เขื่อนรัชชประภา เป็นหน่วยงานในสังกัด ชฟน. สายงานผลิตไฟฟ้า (รวฟ.) เป็นหน่วยงานหนึ่งของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ในภาคใต้ โรงไฟฟ้าเขื่อนรัชชประภา ตั้งอยู่บนลุ่มน้ำคลองแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ ดำเนินการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังน้ำตามความต้องการของศูนย์ควบคุมระบบกำลังไฟฟ้าโดยสอดคล้องกับแผนการระบายน้ำของกรมชลประทาน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพโดยส่งมอบผ่านระบบไฟฟ้าแรงสูงของ กฟผ. ให้มีความสำคัญกับชุมชน และสังคมโดยรอบ ตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีผลกระทบจากการดำเนินงานการผลิตไฟฟ้า และให้ชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีเป็นพันธมิตรกับทุกโรงไฟฟ้า

สถานที่ตั้ง : ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.995126 พิกัด y : 98.7261959

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายเชาวลิต วิชิระประเสริฐ

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการเขื่อนรัชชประภา

ที่ตั้ง : ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7724 2555 ต่อ 5000 E-mail : chouvalit.v@egat.co.th

ภาพที่ 46 : เขื่อนรัชชประภา

ที่มา : การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (2561)

ชื่อสถานที่ : ไร่ก้านลือ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา : -

สถานที่ตั้ง : ตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : พิกัด y :

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : ว่าที่ร้อยตรีสุทธิรักษ์ หนองแก้ว

ชื่อหน่วยงาน : ไร่ก้านลือ

ที่ตั้ง : ตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

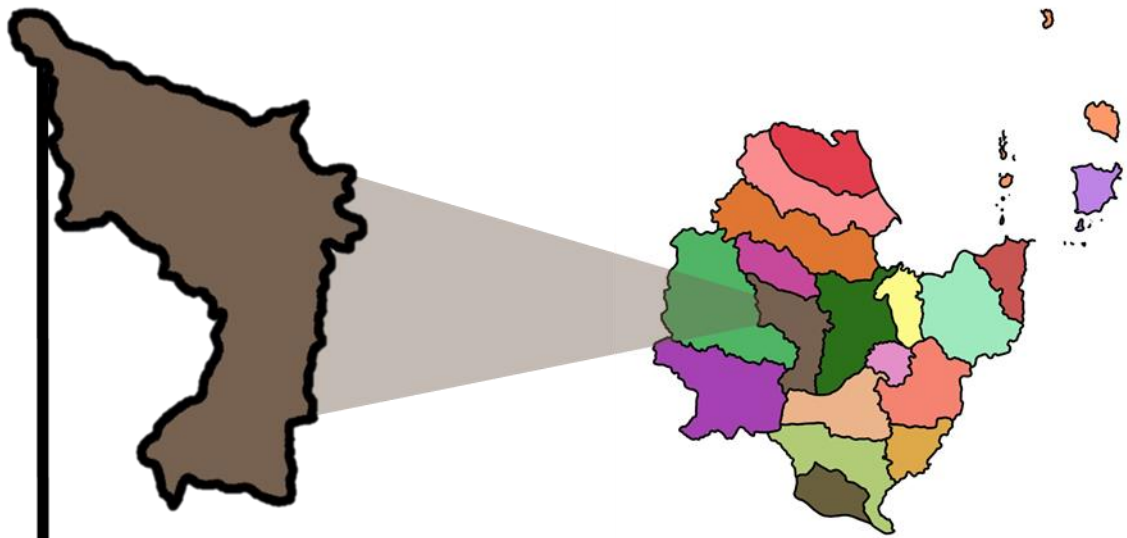
โทรศัพท์ : 08 1893 8059

ภาพที่ 47 : ไร่ก้านลือ

ที่มา : ไร่ก้านลือ (2563)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอคีรีรัฐนิคม

อำเภอคีรีรัฐนิคม

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ชื่อสถานที่ : วัดถ้ำสิงขร

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

วัดถ้ำสิงขรเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ที่สำรวจพบเครื่องมือเครื่องใช้ สมัยหินกลาง สมัยหินใหม่ และ สมัยโลหะ หน้าถ้ำซึ่งเป็นที่ตั้งวัด มีเจดีย์รูปทรงที่ได้รับอิทธิพลศิลปะสมัยศรีวิชัย ๑ องค์ กลางคูหาถ้ำจะมี พระพุทธรูปปูนปั้นปางป่าเลไลยก์ ด้านหลังตามแนวของผนังจะมี พระพุทธรูปเรียงรายอยู่เป็นจำนวนมาก

เป็นวัดโบราณสันนิษฐานสร้างในสมัยอยุธยา ด้านหลังวัดเป็นถ้ำขนาดใหญ่ ภายในถ้ำประดิษฐานพระพุทธรูปประทับนั่งห้อยพระบาทขนาดใหญ่ บริเวณผนังถ้ำตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นรูปเทวดา ยักษ์ พระแม่ธรณีและสัตว์ในเทพนิยาย ส่วนเพดานถ้ำตกแต่งด้วยลวดลายก้านขด บางส่วนใช้กระเบื้องถ้วยชามประดับ นอกจากนี้ภายในถ้ำยังประดิษฐานพระพุทธรูปจำลอง และพระพุทธรูปอีกหลายองค์

สถานที่ตั้ง : ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัษฎา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.9840429 พิกัด y : 98.9724079

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 3 ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัษฎา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7740 6195

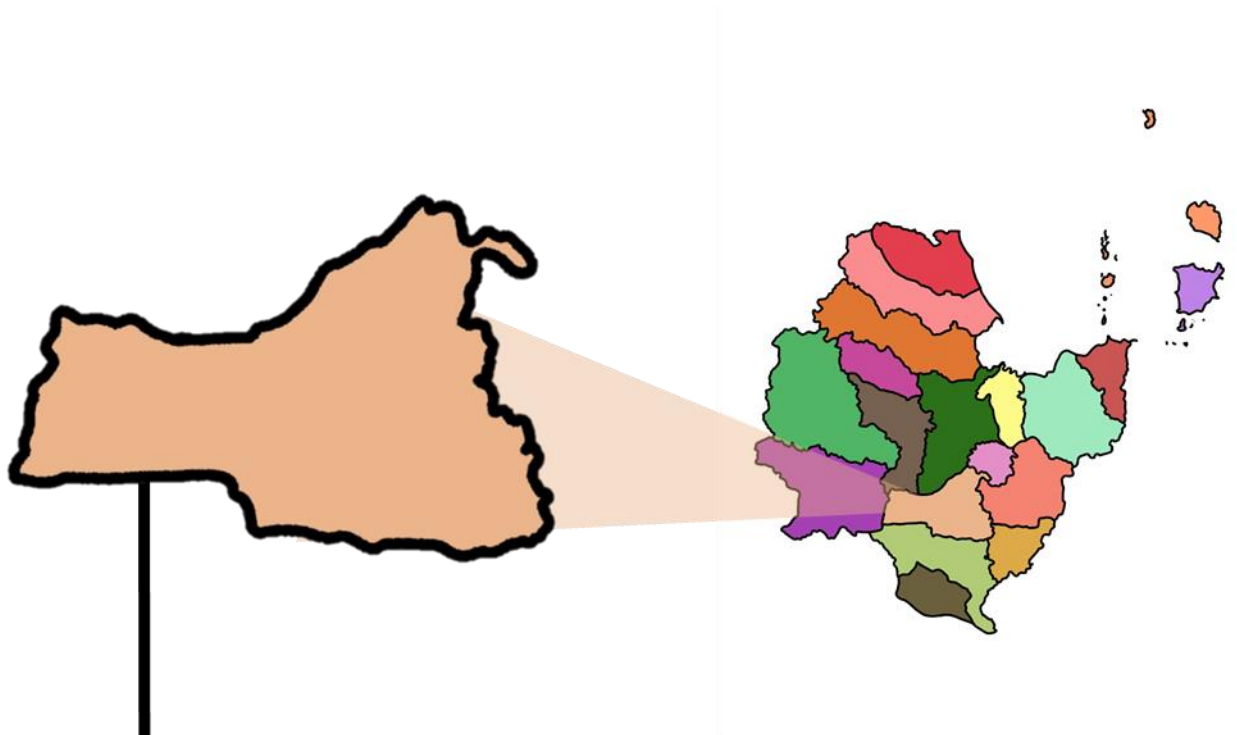
โทรสาร : 0 7740 6195

ภาพที่ 48 : วัดถ้ำสิงขร

ที่มา : TrueiD (2563)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอเคียนซา

อำเภอเคียนซา

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อสถานที่ : เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง มีสภาพเป็นหนองน้ำสลับป่าพรุ และป่าละเมาะซึ่งเหมาะสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและยังเป็นแหล่งน้ำแหล่งอาหารที่สำคัญของสัตว์ป่าหลายชนิด มีบ่อน้ำร้อนอีกหลายบ่อที่สามารถจะปรับปรุงให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ได้ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2531

ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่ม หนอง บึง และป่าพรุ มีพรรณไม้ขึ้นเป็นหย่อม ๆ สภาพเป็นป่าละเมาะ สลับทุ่งหญ้า มีน้ำตามหนองบึงตลอดปี ภายในมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่มีฝูงนกเปิดแดง นกเป็ดน้ำ ในบริเวณอ่างเก็บน้ำหนองทุ่งทองและ มีนกอพยบตามฤดูกาล มีน้ำพุร้อนประมาณ ๑๐ บ่อ เป็นแหล่งไม้จันทน์กะพ้อ ไม้มังคล และไม้เนื้อหอม ในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง

สถานที่ตั้ง : เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง หมู่ที่ 5 ตำบลเขาตอก อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.8497487 พิกัด y : 99.2209604

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 5 ตำบลเขาตอก อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7738 7290

ภาพที่ 49 : เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง

ที่มา : Thailandtourismdirectory (2564)

ชื่อสถานที่ : ศูนย์เรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ค่าย 514

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ประวัติความเป็นมา :

ศูนย์เรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ค่าย 514 เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ สังคม ประวัติศาสตร์การต่อสู้ของนักรบและมวลชนช่วงที่มีการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน วัฒนธรรมท้องถิ่น และปลูกฝังคุณธรรม แนวคิดการเสียสละเพื่อส่วนรวมแก่เยาวชน" ซึ่งในอดีตเคยเป็นที่ตั้งของทหารปลดแอกประชาชน กองทัพ 514 มาก่อน และยังคงสภาพป่าดงดิบเขตร้อนไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ได้รับการบริจาคจากสมปอง ธารพร หรือ 'สหายเพลิน' โดยเหล่าสหายและมวลชนเขตงาน 514 ได้ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างศูนย์เรียนรู้ ชดถักแล้วขึ้นภายใน ทรป.514 มีการจำลองบรรยากาศของค่าย 514 ในอดีต ประกอบไปด้วยอาคาร นิทรรศการ 'ร้าน' หรือเรือนพักสำหรับสหายนำและสหายที่มีครอบครัว ร้านสหายชาย ร้านสหายหญิง โรงพยาบาล โรงเรียน โรงครัว สนามกีฬา สนามรวมพล ลานบันเทิง โรงเรียนไฟลามทุ่ง (โรงเรียนปฏิวัติ) โดยมี สหายและมวลชนเป็นวิทยากรคอยให้ความรู้แก่ผู้มาเยือน

สถานที่ตั้ง : บ้านในปราบ หมู่5 ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.7059285 พิกัด y : 99.0762699

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : คุณวิเชียร หวานแก้ว

ตำแหน่ง : ประธานศูนย์เรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ค่าย 514

ที่ตั้ง : บ้านในปราบ หมู่5 ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 9474 0345

ภาพที่ 50 : ศูนย์เรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ค่าย 514

ที่มา : ค่าย 514 (2557)

ชื่อสถานที่ : แหล่งท่องเที่ยววนวัดวิถีบ้านตลาดเคียนซา (วัดเพ็งประดิษฐาราม)

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

วัดเพ็งประดิษฐาราม ในอดีตสมัยรัชกาลที่ 6 ประมาณ พ.ศ.2458 วัดนี้ได้ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำตาปีบริเวณหลังตลาดเคียนซา (หมายถึงบริเวณชุมชนหมู่ที่ 1 ตำบลเคียนซา) ต่อมาประมาณ พ.ศ.2460 บริษัทบ่อถ่านศิลาสยามจำกัดสินไช้ มีความประสงค์ใช้ที่ดินบริเวณที่ตั้งวัดเพื่อดำเนินกิจการ จึงย้ายวัดมาไว้ที่ตั้งปัจจุบัน และประมาณ พ.ศ.2488 กำนันตำบลเคียนซาในขณะนั้น จึงได้บริจาคที่ดินที่เป็นสวนพริกให้เพื่อย้ายวัดมาสร้างใหม่ โดยมีเจ้าอาวาสรูปแรกชื่อ พระครูเพ็ง รัตโน วัดที่ย้ายมาสร้างใหม่ จึงได้ชื่อว่า วัดเพ็ง และต่อมาได้ชื่อว่าวัดเพ็งประดิษฐาราม ซึ่งเป็นวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธในบริเวณตำบลเคียนซา ในการจัดกิจกรรมสำคัญๆ ทางศาสนา และเป็นสถานที่ประดิษฐานท่านเจ้าฟ้า ซึ่งเชื่อว่ามีคุณศักดิ์สิทธิ์มาก และสถานที่เก็บรักษาเรือเจ้าแม่ธารทิพย์ ซึ่งเป็นเรือที่มีชื่อเสียงมาก การจัดพิธีบวชนาคขึ้นต้นกะพ้อ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน คือ พระมหาวชิรา

สถานที่ตั้ง : หมู่ 1 ตำบลเคียนซา อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.8425547 พิกัด y : 99.2004129

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน : สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเคียนซา

ที่ตั้ง : ที่ว่าการอำเภอเคียนซา หมู่ที่ 1 ตำบลเคียนซา อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

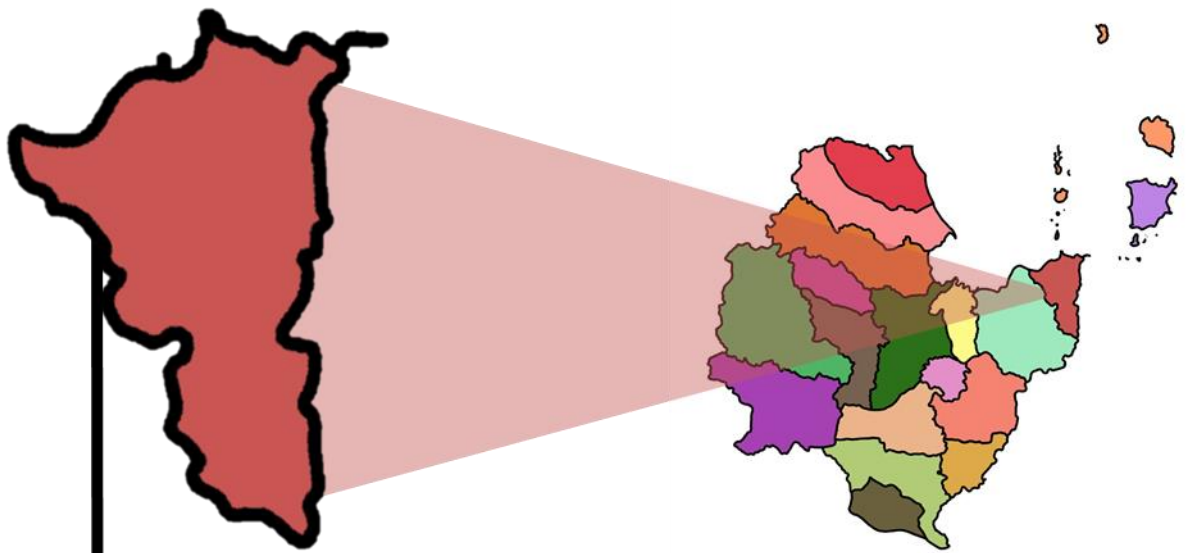
โทรศัพท์ : 0 7738 7393

ภาพที่ 51 : แหล่งท่องเที่ยววนวัดวิถีบ้านตลาดเคียนซา(วัดเพ็งประดิษฐาราม)

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเคียนซา (2563)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอดอนสัก

อำเภอดอนสัก

ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ด้านเกษตรกรรม

ชื่อสถานที่ : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพืชสมุนไพร อำเภอดอนสัก

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา :

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพืชสมุนไพร อำเภอดอนสัก โดยนายสมชาติปานนาคินทร์ เป็นประธานศูนย์ มีสมาชิก 40 คนจำนวน โดยแบ่งเป็นตำบลละ 10 คน ต่อมาได้จัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ชื่อ “สมุนไพรดอนสักรักสุขภาพ” ทางศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพืชสมุนไพรอำเภอดอนสัก ได้ปลูกสมุนไพรเพื่อเรียนรู้ และผลิตเพื่อใช้สอย และสร้างรายได้ มีประชาชน และบุคลากรต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนศึกษาเรียนรู้ทางการเกษตรวิถีชีวิตพอเพียงเศรษฐกิจ

สถานที่ตั้ง : เลขที่ 120 หมู่ที่ 14 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : พิกัด y :

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายสมชาติ ปานนาคินทร์

ตำแหน่ง : ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพืชสมุนไพร อำเภอดอนสัก

ที่ตั้ง : เลขที่ 120 หมู่ที่ 14 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7747 1159

ภาพที่ 52 : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพืชสมุนไพร อำเภอดอนสัก

ที่มา : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพืชสมุนไพร อำเภอดอนสัก

ชื่อสถานที่ : พิพิธภัณฑวัดเขาสวรรณประดิษฐ์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

พิพิธภัณฑวัดก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2526 โดยพระกิตติมงคลพิพัฒน(หลวงพ่ोज้อย) อดีตเจ้าอาวาส วัดเขาสวรรณประดิษฐ์ โดยใช้เงินค่าก่อสร้างประมาณ 300,000 บาท เปิดดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2530 มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมและอนุรักษ์สิ่งของเครื่องใช้ที่หายากไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ตลอดจนคงไว้ซึ่งความเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเริ่มต้นจากการรับบริจาคสิ่งของจากชาวบ้าน และของที่ชาวบ้านนำมาถวาย สิ่งของที่นำเสนอในพิพิธภัณฑได้แก่ ข้าวของเครื่องใช้ของหลวงพ่ोज้อย พระพุทธรูปปูนปั้น กัณฑ์เทศน์ใบลาน ภาชนะ ถ้วยชาม หม้อ ชัน และสัตว์สตัฟ เช่น เสือโคร่ง งูจงอาง จระเข้ กระตูกปลาวาฬ เต่าทะเล นก เป็นต้น

สถานที่ตั้ง : เลขที่ 27 หมู่ 5 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.315155 พิกัด y : 99.6889207

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : พระครูสุวรรณพิพัฒน

ชื่อหน่วยงาน : วัดเขาสวรรณประดิษฐ์

ที่ตั้ง : วัดเขาสวรรณประดิษฐ์ เลขที่ 27 หมู่ 5 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์

ธานี

โทรศัพท์ : 0 7737 1122

ภาพที่ 53 : พิพิธภัณฑวัดเขาสวรรณประดิษฐ์

ที่มา : พิพิธภัณฑในประเทศไทย (ม.ป.ป.)

ชื่อสถานที่ : พิพิธภัณฑ์ปลาหิน

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสถานที่ทางวัฒนธรรม

ประวัติความเป็นมา :

พิพิธภัณฑ์ปลาหินก่อตั้งโดย ลุงกิตติ สีนอุดม ชาวประมงที่ผูกพันกับปลาและสัตว์น้ำทะเลมาช้านาน ในปี พ.ศ.2533 ลุงกิตติฯ ได้ทดลองนำหินที่ไม่ใช่ประโยชน์มาแกะสลักเป็นรูปปลาและสัตว์ทะเลต่างๆ และจัดตั้งเป็น “พิพิธภัณฑ์ปลาหิน” ให้คนทั่วไปได้เข้าชม วัตถุประสงค์หวังให้ปลาหินเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ปลาในท้องทะเลที่ถูกคุกคามจากการทำประมงอย่างผิดกฎหมาย และให้เห็นตัวอย่างปลาทะเลที่สูญพันธุ์และกำลังจะสูญพันธุ์ไป

พิพิธภัณฑ์ปลาหิน มีการจัดแสดงปลาหินไว้ทั่วบริเวณ แบ่งจัดวางเป็นกลุ่มๆ เช่น กลุ่มปลาน้ำจืด กลุ่มปลาทะเล กลุ่มปลาเล็กปลาน้อยตามปะการัง และสัตว์น้ำทะเลอื่นๆ เช่น กุ้ง หอย ปู ม้าน้ำ หมึก กุ้งมังกร แมงดาทะเล ปลากระเบน กบ จระเข้ เป็นต้น

สถานที่ตั้ง : 34/15 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 9.318024 พิกัด y : 99.6921969

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายกิตติ สีนอุดม

ที่ตั้ง : 34/15 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 0 7737 1197

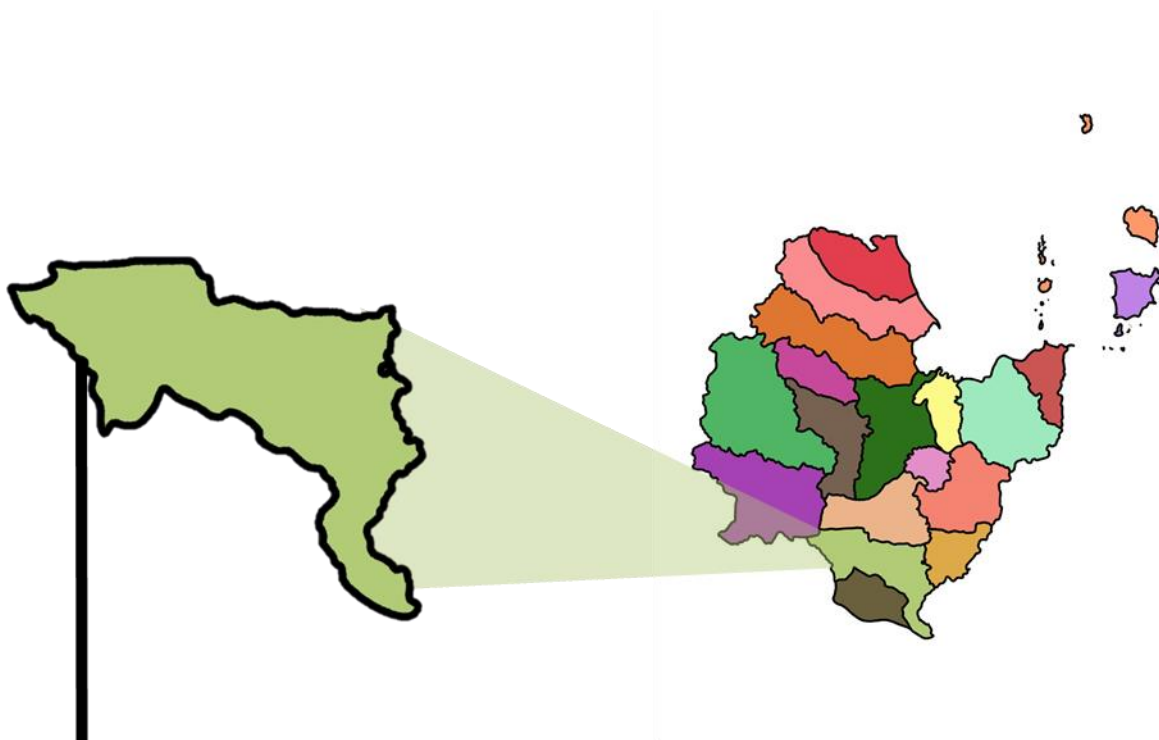
Facebook : พิพิธภัณฑ์ปลาหิน

ภาพที่ 54 : พิพิธภัณฑ์ปลาหิน

ที่มา : มิวเซียมไทยแลนด์ (2559)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อำเภอพระแสง

อำเภอพระแสง

ด้านภาษาและวรรณกรรม

ชื่อสถานที่ : มโนราห์ชาตรี พระแสงศิลป์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านภาษาและวรรณกรรม

ประวัติความเป็นมา :

นายชาตรี สกุลเพชร (โนราชาตรี หรือโนราห์มีน) อายุ 37 ปี เติบโตในครอบครัวศิลปิน มโนราห์พื้นบ้าน โดยมียาย และแม่เป็นมโนราห์ มีความรักและชื่นชอบการรាំมโนราห์เป็นชีวิตจิตใจ มักไม่พลาดชมการแสดงเมื่อมีคณะมโนราห์มาจัดการแสดงในพื้นที่ที่เดินทางไปถึง นายชาตรี สกุลเพชร เริ่มเรียนรู้การรាំมโนราห์ตั้งแต่อายุ 11 ปี โดยการฝากตัวเข้าเรียนการรាំมโนราห์กับคณะมโนราห์ที่นายชาตรีชื่นชมด้วยพรสวรรค์และความรักในศิลปะการแสดงมโนราห์ โนราชาตรีใช้เวลาเพียง 2-3 สัปดาห์เรียนรู้การรำ การทำบท ผีกฝนทักษะการแสดงได้สำเร็จ และพัฒนาตนเองเรื่อยมา จนได้ผูกผ้า ตัดจุกเป็นมโนราห์ใหญ่ แล้วจึงก่อตั้งคณะมโนราห์ ในชื่อ มโนราห์ชาตรี พระแสงศิลป์ ปัจจุบัน (2565) คณะมโนราห์มีอายุได้ 20 ปี ตลอดระยะเวลาของมโนราห์ใหญ่ ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา เยาวชน ประชาชน สถานศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ ที่สนใจศิลปะการแสดงมโนราห์เรื่อยมา

สถานที่ตั้ง : เลขที่ 9/1 หมู่ที่ 5 ตำบลไพรโสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : - พิกัด y : -

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : นายชาตรี สกุลเพชร

ตำแหน่ง : หัวหน้าคณะมโนราห์ชาตรี พระแสงศิลป์

ที่ตั้ง : เลขที่ 9/1 หมู่ที่ 5 ตำบลไพรโสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

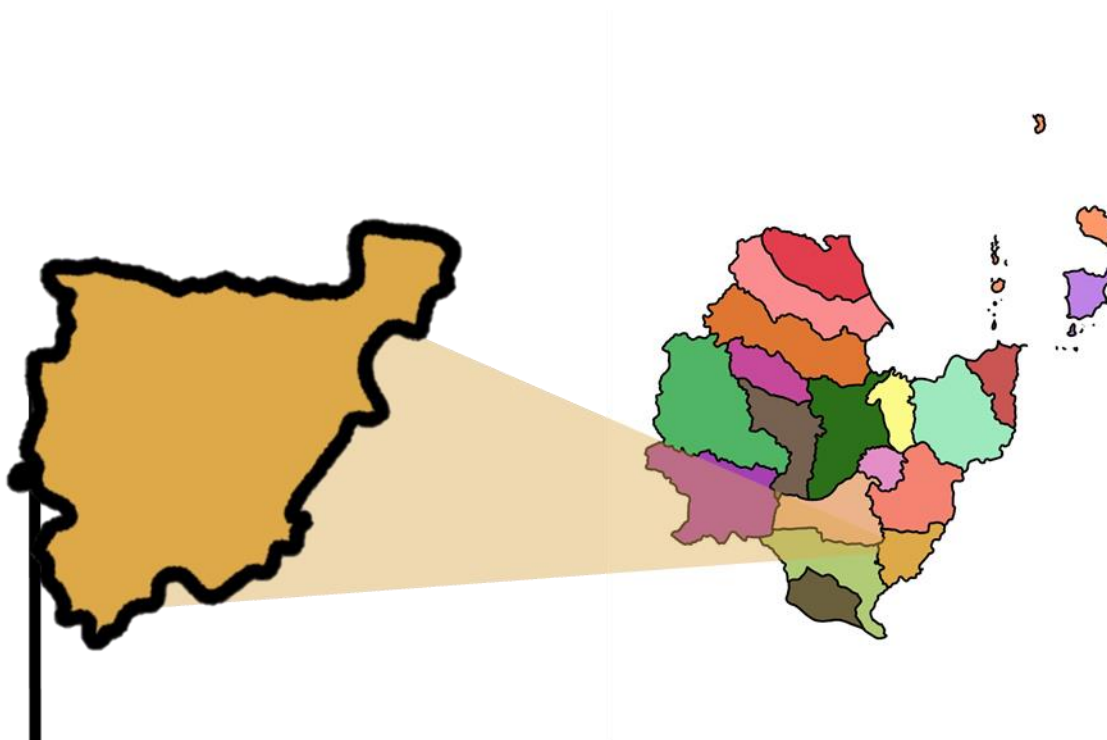
โทรศัพท์ : 08 7882 8814

ภาพที่ 55 : มโนราห์ชาตรี พระแสงศิลป์

ที่มา : มโนราห์ชาตรี พระแสงศิลป์ (2564)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอเวียงสระ

อำเภอเวียงสระ

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อสถานที่ : กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ค่าย 357

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติความเป็นมา :

บ้านเหนือคลองเรือ เป็นชื่อเรียกขานหมู่บ้านนี้มายาวนาน ตามลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำคลองตาล อุดมสมบูรณ์ด้วยผืนป่าและลำธาร จนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยมีกลุ่มหลากหลายชุมชนแห่งนี้เคยเป็นฐานที่มั่นทางการทหารเมื่อครั้งอดีต จึงนำเอาชื่อฐานที่มั่นนั้นมาตั้งเป็นชื่อน้ำตกว่า 357 โดยเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติ “ใต้ร่มเย็น” พื้นที่ของอุทยานเป็นเขตเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนทอดตัวในแนวยาวเหนือใต้ประมาณ 40 กิโลเมตร เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญส่วนหนึ่งของแม่น้ำ “ตาปี” อันเป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัด บรรยากาศอันสงบสุขของหมู่บ้าน “ชาวสวน” ที่แทรกตัวอยู่ท่ามกลางเทือกเขาลำเนาไพร อันมีสายน้ำใสไหลเย็นที่สะอาดบริสุทธิ์ไหลผ่านตลอดทาง อันเป็นเส้นทางนำไปสู่น้ำตก “357” ที่ได้ซ่อนตัวอยู่ท่ามกลางบรรยากาศของป่าลึกอันงดงาม

สถานที่ตั้ง : บ้านเหนือคลอง เลขที่ 66/2 หมู่ที่ 17 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พิกัด x : 8.64535 พิกัด y : 99.3771513

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล : อุบล สวัสดิ์โกมล

ตำแหน่ง : ประธานกลุ่ม

ที่ตั้ง : บ้านเหนือคลอง เลขที่ 66/2 หมู่ที่ 17 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ : 08 4440 2470

ภาพที่ 56 : ค่าย 357

ที่มา : Thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/21480

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **ความหมายของแหล่งเรียนรู้**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.moe.go.th/>
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2561). **เขื่อนรัชชประภา**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://www.egat.co.th/index.php?option=com>
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเขื่อนรัชชประภา. (มปป.). **ภารกิจหน้าที่ของเขื่อนรัชชประภา**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://rpb.egat.com/index.Php?option=com>
- กลุ่มชุมชนลีเล็ดเพื่อการอนุรักษ์. (2564). **กลุ่มชุมชนลีเล็ดเพื่อการอนุรักษ์**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/2162>
- กรมทรัพยากรธรณี. (ม.ป.ป.). **พิพิธภัณฑ์ซากดึกดำบรรพ์ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยาจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.dmr.go.th/nmore.php?cid>
- กรมสามัญศึกษา. (2544). **ความหมายของแหล่งเรียนรู้**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.obec.go.th/about/>
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (มปป). **แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://culturemap.culture.go.th/index.php?action>
- กองจัดการแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม. (2564). **แหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ ปากกะแตะ**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://culturalenvi.onep.go.th/site/detail/4790>
- ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2564). **ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.suratthani.doae.go.th/v2016/newweb/data2/link/file-surat.pdf>
- ไข่มุกไชยา (ชุมชนบ้านสงขลา). **ผลิตภัณฑ์ตำบล**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.chaiyacity.go.th/otop/detail/1274/data.html>
- ค่ายเยาวชน...รักษ์พงไพร. (2559). **สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.rakpongprai.org/park.php?pid=27>
- ค่าย 514. (2557). **ศูนย์เรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ค่าย 514**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/view/514learningcenter/>

หน้าแรก?authuser=0

ชาตรี สกกุลเพชร. (2565). **มโนราห์ชาตรี พระแสงศิลป์**. (สัมภาษณ์). เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://www.facebook.com/profile.php?id=100011477164782>

ชาวไทยทรงดำ : ผู้กระทำการกับโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2560).

ชาวไทยทรงดำ. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <file:///C:/Users/easy-good/Downloads/133175-Article%20Text-351641-1-10-20180706.pdf>

ชุมชนตลาดมะลวน. (2563). **โรงสีข้าว**. (น.5). สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

_____. (2563). **สถานีรถไฟมะลวน**. (น.50). สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ. (ม.ป.ป.) **ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : [http://www.me-](http://www.me-fi.com/tourismdb/Seniortouristsust/province_detail.php?Province)

[fi.com/tourismdb/Seniortouristsust/province_detail.php?Province](http://www.me-fi.com/tourismdb/Seniortouristsust/province_detail.php?Province)

ดวงพร ปวงมาลา. (2557). การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของครูในสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : http://it.nation.ac.th/studenttresearch/files/0_2572.pdf

ทะนุพงศ์ กุสุมา ณ อยุธยา. (2562). **“พรวัวไทย (Prow Thai)” ผลิตภัณฑ์แปรรูปมะพร้าวอินทรีย์**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_116592

เทคโนโลยีชาวบ้าน. (2560). **“มะพร้าว คือ ชีวิต” ของชาวเกาะพะงัน**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/>

เทศบาลตำบลตลาดไชยา. (ม.ป.ป.). **ไข่มุกไชยา (ชุมชนบ้านสงขลา)**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.chaiyacity.go.th/otop/detail/1274>

ท่องเที่ยวสุราษฎร์. (ม.ป.ป.) **ปากน้ำกะแตะ – เส้นทางศึกษาธรรมชาติเชิงระบบนิเวศน์ (Walk way)**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.Suratthanitourism.com/tour/wat-khao-phra-anon/>

_____. (ม.ป.ป.) **พระธาตุศรีสุราษฎร์**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.suratthanitourism.com/tour/phra-that-si-surat/>

_____. (ม.ป.ป.) **วัดเขาพระอานนท์**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.suratthanitourism.com/tour/wat-khao-phra-anon/>

- ไทยรัฐออนไลน์. (2560). **ศาลาการเปรียญ (อดีตโรงเรียนธรรมรัตนศึกษา).** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.thairath.co.th/news/local/south/> นายสองสามก้าว. (ม.ป.ป.). **ศูนย์การเรียนรู้การทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นบริสุทธิ์ “สวนลุงสงค์”.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.Hetripacker.com/en/review/จังหวัดสุราษฎร์ธานี>
- นิเทศ online. (2554). **ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/site/punaoy/kha/phumipayya-1/>
- _____. (2554). **ความหมายของแหล่งการเรียนรู้.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/site/punaoy/kha/phumipayya-1/>
- _____. (2554). **ประเภทของแหล่งการเรียนรู้.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/site/punaoy/kha/phumipayya-1/>
- แนวหน้า.(2565). **สุราษฎร์ธานี แหล่งโบราณคดี-ธรณีวิทยา.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.naewna.com/local/522748>
- แผนที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** (2564). (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/site/apichai191040/>
- พิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). (2564). **หอวัฒนธรรมบ้านละไม.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://db.sac.or.th/museum/museum-detail/>
- _____. (ม.ป.ป.). **พิพิธภัณฑ์วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://db.sac.or.th/museum/museum-detail/1211>
- พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา. (2565). **พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.chaiyacity.go.th/travel/detail/1360>
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติไชยา. (2565). **พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติไชยา.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/chaiya/index.php/th/>
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2542. (2542). **ภูมิปัญญาท้องถิ่น.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : https://dictionary.orst.go.th/lookup_domain.php
- ภูมิปัญญาไทย. (2560). **ภูมิปัญญาไทย.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://6222laksika.wordpress.com/2017/01/30/home/>
- มนราร์ชาตรี พระแสงศิลป์.** (2564). (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.facebook.com/profile.php?id=100011477164782>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (2565). **ข้าวหอมไชยา.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.facebook.com/sruthailand/posts/3411719562181661/>

- มิวเซียมไทยแลนด์. (2562). **พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ท่าทอง.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.museumthailand.com/th/museum/Ta-Tong-Historical-Museum>
- _____. (2559). **พิพิธภัณฑ์ปลาหิน.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.museumthailand.com/th/museum/Fish-Sculpture-Museum>
- ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ตอนบน. (มปป.) **กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนท่าฉาง.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://uppersouthcibt.sru.ac.th/showcommunity.php?id=8>
- รันเวย์ ประเทศไทย. (ม.ป.ป.). **พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.runwaythailand.com/>
- _____. (ม.ป.ป.). **วัดเขาพระอานนท์ อ.พุนพิน.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.runwaythailand.com/>
- _____. (ม.ป.ป.). **สวนสละอาทิตย์.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.runwaythailand.com/>
- ไร่กำนันลีอำเภอ (2563). **ไร่กำนันลีอำเภอ ประภา.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.facebook.com>
- วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร.(2565). **วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://clib.psu.ac.th/southerninfo/content/1/>
- วิกิพีเดีย. (2564). **จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดสุราษฎร์ธานี>
- วิสาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ด. (2564). **วิสาหกิจชุมชนไชโยฟาร์มเห็ด.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.facebook.com/>
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2563). **ประวัติความเป็นมา กรมประชาสัมพันธ์.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://radiosuratThani.prd.go>.
- สินค้าโอท็อปตำบลท่าชนะ. (2553). **กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านท่ากระจาย.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <http://www.thachana.go.th/index.php?option=com>
- สุกัญญา ไหมเครือแก้ว และคณะ. (2560). **ภูมิปัญญาวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น และความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : file:///C:/Users/easy-good/Downloads/abcjournaleitor,+Journal+editor,+4_9-4-60.pdf

- เส้นทางเศรษฐกิจออนไลน์. (2565). **ธนาคารปูม้า พุมเรียง โมเดลต้นแบบ ปันเศรษฐกิจชุมชน คืนรอยยิ้มชาวเล-ทะเลไทย.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : https://www.sentangsedtee.com/career-channel/article_158161
- สวนโมกขพลาราม. (2565) **สวนโมกขพลาราม.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://th.wikipedia.org/wiki>
- สำนักงานข่าว กรมประชาสัมพันธ์.(2565). **วิถีชุมชนคนท่าเคย กะปิท่าเคย ภูมิปัญญาเคยขัตน้ำ.** (ออนไลน์).เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG210920174159214
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **คู่มือการบริหารการศึกษา.** (น. 3-4). กรุงเทพฯ
: ครูสภา ลาดพร้าว
- สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2559). **ประวัติความเป็นมา.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://district.cdd.go.th/khirirat/about-us/ประวัติความเป็นมา/>
- สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอกะเนียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2563). **แหล่งท่องเที่ยววันวิถีบ้านตลาดเคียนซา(วัดเพ็งประดิษฐาราม).** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://district.cdd.go.th/khiansa/servicescc/>
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ม.ป.ป.). **ลักษณะภูมิประเทศ.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.stpho.go.th>healthroomDOC>
- สำนักงานอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (ม.ป.ป.). **ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าเขาท่าเพชร จ.สุราษฎร์ธานี.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://portal.dnp.go.th/Content/WildlifeConserve?contentId=24840>
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (2563). **กิจกรรมการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ชุมชน.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://culture.sru.vac.th/2020/02/18/museum/>
- สำนักอุทยานแห่งชาติ. (มปป.) **อุทยานแห่งชาติเขาสก** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <http://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId>
- สำนักอุทยานแห่งชาติ. (มปป.) **อุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <http://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId>
- สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (มปป.). **อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ – เกาะพะงัน (Than Sadet-Ko Pha-Ngan).** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565 เข้าถึงข้อมูล : <http://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=1024>

- ศรัณยา บุณนาค. (ม.ป.ป.). **คลองร้อยสาย**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.suratthanitourism.com/tour/klong-roi-sai/>
- ศาสนสถาน. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.m-culture.go.th/suratthani/main.php?filename=index>
- ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม. (๒๕๕๔). **พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดมูลเหล็ก**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.m-culture.in.th/>
- ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (ม.ป.ป.). **คลองน้อย**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://thaicomcommunitybasedtourismnetwork.wordpress.com/cbtcommunity/southerncommunity/klongnoy/>
- ศูนย์ผลิตยาแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลท่าฉาง. (2565). **ศูนย์ผลิตยาแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลท่าฉาง**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : http://www.pharmacy.su.ac.th/pg/activity/2556/chumporn-surat/ta_chang/survey-tachang.htm
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพืชสมุนไพร อำเภอคอนสาร. (ม.ป.ป.). (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.facebook.com/>
- ศูนย์วัฒนธรรมเกาะสมุย. (2564) **ดุสิตเทวา ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสมุย**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <http://365surattravel.sru.ac.th/dusit-dhewa-samui-cultural-center-and-fine-art/>
- แหล่งเรียนรู้. (ม.ป.ป.) **แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/site/supoldee/haelng-reiyn-ru?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1>
- องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ทวี. (2558). **ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยทราย**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.subtawee.go.th/travel/detail/>
- Amazing THAILAND. (ม.ป.ป.) **คลองร้อยสาย**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://thai.tourismthailand.org/Attraction/>
- _____. (ม.ป.ป.) **สวนโมกขพลาราม**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://thai.tourismthailand.org/Attraction/>
- Aunpanya34. (ม.ป.ป.). **ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/site/aunpanya34/>
- _____. (ม.ป.ป.). **ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/site/aunpanya34/>
- _____. (ม.ป.ป.). **ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น**. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://sites.google.com/site/aunpanya34/>

- Chaiya city. (2558). โฟธิพิทยาการ. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.facebook.com/413331248759512/posts/778465125579454/>
- Chaloklum. (มปป.). ชุมชนบ้านโกลกหล้า. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://chaloklumkohphangan.wordpress.com/>
- Krajood. (2562). กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมจักสานกระจูด บ้านห้วยลึก. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <http://www.kajood.com/>
- Locoal community. (2564). ชุมชนท่องเที่ยวมะพร้าวเชิงสร้างสรรค์เกาะสมุย. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://www.taketour.com/local-community/>
- Lovethailand. (2564). พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง (วัดเขาพระนันท). (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : [https://www.lovethailand.org/travel/th/74-สุราษฎร์ธานี/3736-พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง-\(วัดเขาพระนันท\).html](https://www.lovethailand.org/travel/th/74-สุราษฎร์ธานี/3736-พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เมืองท่าทอง-(วัดเขาพระนันท).html)
- MGR Online. (2559). ชาวไทยดำในสุราษฎร์ฯ ร่วมสืบสานประเพณีสงกรานต์แบบดั้งเดิม. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : https://mgronline.com/south/detail/95900_00038529
- MThai. (2557). อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://travel.mthai.com/blog/95869.html>
- Museum Thailand. (ม.ป.ป.). ไข่มุกไชยา. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.museumthailand.com/th>
- Painaidii. (2555). พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ไชยา. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <http://www.painaidii.com/business/135719/photo/2/lang/th/>
- Running man. (ม.ป.ป.). ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ (นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา). (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : http://runningmanloveso.blogspot.com/p/blog-page_4344.html
- Sonor aoy. (2552). ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : http://punaoy.blogspot.com/2009/11/blog-post_8617.html
- Thai Marine Meteorological Center. (ม.ป.ป.). ภูมิอากาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://www.marinr.tmd.go.th/>
- Thailand Tourism Directory. (ม.ป.ป.). กลุ่มชุมชนลีเล็ดเพื่อการอนุรักษ์. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/>
- _____ . (ม.ป.ป.). กลุ่มทอผ้าบ้านพุมเรียง. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, เข้าถึงข้อมูล : <https://previous.thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/>

- Thailandtourismdirectory. (ม.ป.ป.). **ค่าย 357.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://www.Thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/21480>
- _____. (2564.) **เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/>
- _____. (มปป.) **สินมานะฟาร์มสเตย์.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/2969>
- TrueiD. (2563). **ไหว้พระ ขอพร วัดสวย สุราษฎร์ธานี เจดีย์ลอยฟ้า อุทยานธรรมเขานาในหลวง.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://travel.trueid.net/detail/V5rOXOZd1yO>
- TrueiD. (2563). **วัดถ้ำสิงขร.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://travel.trueid.net/detail/>
- WorldOrgs. (2564). **วัดไทร.** (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565. เข้าถึงข้อมูล : <https://th.worldorgs.com/แคตตาล็อก/อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี/ที่จอดรถ/วัดไทร>

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

สุราษฎร์ธานี

Suratthani Provincial Administrative Organization